

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

31. jaanuar 2024*

Lepinguväline vastutus – Keskkond – Direktiiv (EL) 2019/904 – Oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turulelaskmise keeld – Isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine – Vaheteo puudumine oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete ning oksüdantide toimel biolagunevast plastist valmistatud toodete vahel – Mõjuhinnang – Võrdne kohtlemine – Proportsionaalsus

Kohtuasjas T-745/20,

Symphony Environmental Technologies plc, asukoht Borehamwood (Ühendkuningriik),

Symphony Environmental Ltd, asukoht Borehamwood,

esindajad: *solicitor* P. Selley, J. Holmes, *KC*, ja *barrister-at-law* J. Williams,

hagejad,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: L. Visaggio, C. Ionescu Dima ja W. Kuzmienko,

Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. Maceroni ja M. Moore,

ja

Euroopa Komisjon, esindajad: R. Lindenthal ja L. Haasbeek,

kostjad,

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president M. Van der Woude, kohtunikud D. Spielmann, V. Valančius, I. Gâlea (ettekandja) ja T. Tóth,

kohtusekretär: ametnik I. Kurme,

arvestades menetluse kirjalikku osa,

arvestades 20. märtsi 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades pärast kohtunik V. Valančiuse ametiaja lõppemist 26. septembril 2023 Üldkohtu kodukorra artiklit 22 ja artikli 24 lõiget 1,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 ELTL artikli 268 alusel esitatud hagi paluvad hagejad Symphony Environmental Technologies plc ja Symphony Environmental Ltd hüvitada kahju, mis neile tekkis Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta (ELT 2019, L 155, lk 1) artikli 5 ja põhjenduse 15 vastuvõtmise tõttu, kuna nimetatud artiklis 5 ja nimetatud põhjenduses 15 ette nähtud keeld lasta turule oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid on kohaldatav oksüdantide toimel biolagunevast plastist valmistatud toodete suhtes.

I. Vaidluse taust

- 2 Hagejad on Ühendkuningriigis asutatud äriühingud, kes tegelevad teatavate spetsiifiliste plasttoodete ning nende toodete valmistamisel kasutatavate lisaainete ja lähtesegude arendamise, tootmise ja turustamisega.
- 3 Lähtesegu koosneb mitmest polümeerkandjale koondatud keemilisest aineist, mida graanulite kujul tarnitakse plasttoodete tootjatele, kes lülitavad selle oma toodete valmistamiseks kasutatavatesse polümeeridesse.
- 4 Üks hagejate toodetud lähtesegudest, mida nad turustavad kaubamärgi d2w all (edaspidi „lähtesegu d2w“), sisaldab lisaainet, mille kohta hagejad väidavad, et see soodustab seda sisaldava plasti abiootilist lagunemist ning seejärel selle biolagunemist, kui selle kasutatavusaeg on lõppenud.
- 5 Oksüdantide toimel lagunev plast on direktiivi 2019/904 artikli 3 punktis 3 esitatud määratluse kohaselt plastmaterjal, mis sisaldab lisaaineid, mis oksüdeerumise käigus lagundavad plastmaterjali mikroosakesteks või põhjustavad selle keemilise lagunemise.
- 6 Biolagunev plast on nimetatud direktiivi artikli 3 punkti 16 kohaselt plast, millest jääb füüsilise ja bioloogilise lagunemise tulemusena järele vaid süsinikdioksiid, biomass ja vesi.
- 7 Hagejate sõnul võimaldab lähtesegus d2w sisalduv lisaaine plastil, millele see on lisatud, fragmenteeruda oksüdatsiooni mõjul jääkideks (oksidantide toimel lagunemine), mille molekulmass on piisavalt väike, et mikroorganismid saaksid need omastada (biolagunemine). Hagejate arvates võimaldab see lisaaine seega plastil, millesse see on lisatud, muunduda biolagunevateks materjalideks.
- 8 Direktiiv 2019/904 võeti vastu 5. juunil 2019.

9 Direktiivi põhjendus 15 on järgmine:

„[...] Käesolevas direktiivis kehtestatud turule laskmise piirangud peaksid hõlmama ka oksüdantide toimel lagunevast plastist tooteid, kuna see plastiliik ei biolagune nõuetekohaselt ja põhjustab seega mikroplastireostust keskkonnas, ei ole kompostitav, kahjustab tavaplasti ringlussevõttu ega too tõendatud keskkonnakasu. [...]“.

10 Direktiivi 2019/904 artiklis 5 „Turulelaskmise piirangud“ on sätestatud:

„Liikmesriigid keelavad lisa B osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete ja oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmise.“

II. Poolte nõuded

11 Hagejad paluvad Üldkohtul:

- tuvastada, et tekkis Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni lepinguväline vastutus ELTL artikli 340 teise lõigu ja/või Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 41 lõike 3 alusel, kui nad võtsid vastu direktiivi 2019/904 artikli 5 ja põhjenduse 15, kuivõrd neid sätteid kohaldatakse oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes;
- mõista parlamendilt, nõukogult ja komisjonilt välja hüvitis tekitatud kahju eest, sealhulgas käesoleva menetluse käigus tekkiva tulevase täiendava kahju ja/või ootuspärase tõenäolise kahju eest, ning maksta hagejatele intressi, mille suurus ja määr määratakse kindlaks menetluse käigus;
- teise võimalusena kohustada parlamenti, nõukogu ja komisjoni esitama Üldkohtule mõistliku tähtaja jooksul alates käesolevas kohtuasjas kohtuotsuse kuulutamisest poolte vahel kokku lepitud hüvitise arvutus arvulisel kujul või juhul, kui pooled ei jõua kokkuleppele, siis kohustada neid esitama sama tähtaja jooksul oma ettepanekud arvuliselt väljendatuna;
- igal juhul mõista kohtukulud välja parlamendilt, nõukogult ja komisjonilt.

12 Parlament ja nõukogu paluvad Üldkohtul:

- jätta hagi rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatel.

13 Komisjon palub Üldkohtul:

- jätta hagi teda puudutavas osas vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata ja igal juhul põhjendamatusse tõttu rahuldamata;
- mõista kohtukulud välja hagejatel.

III. Õiguslik käsitlus

- 14 Käesolevas hakis paluvad hagejad hüvitada kahju, mida nad leiavad end olevat kandnud direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu tõttu lasta turule oksüdantide toimel lagunevast plastist tooteid, osas, milles seda keeldu kohaldatakse plasttoodete suhtes, mida nad kvalifitseerivad oksüdantide toimel biolagunevaks. Oksüdantide toimel biolagunev plast on niisugune plast, millele sellise oksüdeeriva lisaaaine lisamine, nagu sisaldub selle lähtesegus d2w, võimaldab palju kiiremat biolagunemist kui oksüdantide toimel laguneva plasti puhul. Kuna kolm asjaomast institutsiooni ei eristanud oksüdantide toimel lagunevat plasti oksüdantide toimel biolagunevast plastist ja laiendasid asjaoludest sõltuvalt teisena nimetatud plastist valmistatud toodetele esimesest valmistatud toodete suhtes kehtivat keeldu, rikkusid kolm asjasse puutuvat institutsiooni piisavalt selgelt mitut õigusnormi, mille eesmärk on anda õigusi eraõiguslikele isikutele. Nii toimides tekitasid nad hagejatele kahju. Hagejate arvates on kahju ja nende institutsioonide õigusvastase tegevuse vahel piisavalt otsene põhjuslik seos.
- 15 Kolm asjaomast institutsiooni väidavad, et ükski kolmest Euroopa Liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimusest ei ole täidetud, ja paluvad jätta hagi rahuldamata. Nad väidavad eelkõige, et ei ole vaja eristada oksüdantide toimel lagunevat plasti oksüdantide toimel biolagunevast plastist. Nende sõnul tähistavad need kaks mõistet ühte ja sama liiki plasti, nimelt tavaplasti, millesse on lisatud lisaaaine, mis oksüdeerumise tõttu kiirendab selle fragmenteerumist või keemilist lagunemist väga väikesteks jääkideks. Seda tüüpi plast ei ole mõistliku aja jooksul asjakohaselt biolagunev.

A. Nõue jätta teatavad andmed üldsusele avaldamata

- 16 Üldkohtu kantseleisse 21. detsembril 2020 saabunud eraldi dokumendiga palusid hagejad Üldkohtu kodukorra artikli 66 alusel jätta teatavad andmed üldsusele avaldamata, et tagada ärisaladuse kaitse seoses nende enda andmete ja kolmandatele isikutele kuuluvate andmetega.
- 17 Hagejad esitasid 23. juunil 2021 Üldkohtu kantseleisse saabunud eraldi dokumendiga kodukorra artikli 66 alusel teise taotluse jätta teatavad andmed üldsusele avaldamata. Taotlus puudutab nende repliikides mainitud andmeid ja sellega soovitakse samuti tagada ärisaladuse kaitse seoses nende enda andmete ja kolmandatele isikutele kuuluvate andmetega.
- 18 Selle taotlusega paluvad hagejad sisuliselt, et avaldamata jäetaks järgmist liiki andmed:
- oksüdantide toimel lagunevast plastist toodete turule laskmise keelu tagajärjed nende klientidele, nagu need tulenevad eelkõige nende klientide esindajate avaldustest;
 - selle keelu tõttu väidetavalt kantud kahju suuruse hindamine ning selle hindamise aluseks olevad andmed, st eelkõige nende kahjumi ja kasumi, turuosade ja aktsiate väärtuse muutumine;
 - plasti biolagunemist, oksüdantide toimel lagunemist ja kompostimist käsitlevate Euroopa, Ameerika, Ühendkuningriigi ja rahvusvaheliste standardite tekst ning sõnaline tekst plasti lagunemise ja biolagunemise kohta.

- 19 Erinevalt taotluses märgitust on eespool punktis 18 nimetatud kahe esimese andmekategooria väljajätmisest – mille eesmärk on hagejate sõnul kaitsta nende enda andmeid –, soovitakse kolmanda andmekategooria väljajätmise taotlusega kaitsta andmeid, mille suhtes kolmandatel isikutel on omandiõigus.
- 20 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et sobitades omavahel kohtuotsuste avalikkuse nõuet ning õigust isikuandmete ja ärisaladuse kaitsele, peab kohus iga juhtumi asjaolusid arvestades selgitama välja õiglase tasakaalu, olles võtnud arvesse ka üldsuse õigust tutvuda kohtuotsustega vastavalt ELTL artiklis 15 sätestatud põhimõtetele (vt selle kohta 27. aprilli 2022. aasta kohtuotsus Sieć Badawcza Łukasiewicz – Port Polski Ośrodek Rozwoju Technologii vs. komisjon, T-4/20, EU:T:2022:242, punkt 29).
- 21 Käesolevas asjas ei ole eespool punktis 18 nimetatud kahte esimesse kategooriasse kuuluvaid andmeid käesolevas kohtuotsuses esitatud.
- 22 Mis puudutab kolmandasse kategooriasse kuuluvaid andmeid, siis on käesolevas kohtuotsuses esitatud vaid need, mida on mainitud ka ühes komisjoni veebisaidil avaldatud uuringus, nimelt Eunomia Research & Consulting Ltd poolt komisjoni keskkonna peadirektoraadi jaoks tehtud, 2017. aasta aprilli uuringus „The Impact of the Use of „Oxo-degradable“ Plastic on the Environment“ („Oksüdantide toimel laguneva plasti kasutamise keskkonnamõju“) (edaspidi „Eunomia uuring“). Kuna selles uuringus mainitud andmed on juba avalikud, ei ole nende väljajätmine vajalik ärisaladuse kaitsmiseks, vastupidi sellele, mida väidavad hagejad.
- 23 Seega ei ole õiguspärast põhjust hageja vastavaid taotlusi rahuldada.

B. Sissejuhatav märkus

- 24 Enne hagi vastuvõetavuse ja sisu analüüsimist tuleb teha terminoloogiline märkus.
- 25 Plasti, millele on lisatud sellist oksüdeerimist soodustavat lisaainet nagu lähtesegus d2w sisalduv lisaaine, on vaidluse pooled erinevalt kvalifitseerinud. Hagejad kvalifitseerivad seda „oksüdantide toimel biolagunevaks plastiks“, mida tuleb nende sõnul eristada oksüdantide toimel lagunevast plastist, mis biolaguneb palju aeglasemalt. Ka parlament kasutab oma menetlusedokumentides väljendit „oksüdantide toimel biolagunev plast“, kuid peab oluliseks täpsustada, et see väljend tähistab plasti, mille kohta hagejad väidavad, et see on biolagunev – väide, mida parlament ei toeta. Nõukogu kasutab väljendit „plast CAP“, et tähistada plasti, mis „sisaldab oksüdeerimist soodustavaid lisaaineid“. Komisjon viitab „oksüdantide toimel (bio)lagunevale plastile“, väljendades sulgude abil omapoolset kahtlust küsimuses, kas seda tüüpi plast on biolagunev.
- 26 Asjaomase plastitüübi tähistamiseks kasutatud väljendi valik ei ole neutraalne, kuna see võib tähendada seisukoha võtmist seda tüüpi plasti biolagunevuse kohta. Seega tuleb käesolevas kohtuotsuses kasutada võimalikult neutraalset mõistet. Järelikult, välja arvatud lõigud, milles on esitatud poolte argumendid, kus säilitatakse poolte valitud terminoloogia, ja viited direktiivi 2019/904 artiklile 5, kus kasutatakse selles artiklis kasutatud väljendit „oksüdantide toimel lagunev plast“, kasutatakse väljendit „oksüdeerimist soodustavat lisaainet sisaldav plast“.

C. Vastuvõetavus

- 27 Esitamata formaalselt kodukorra artikli 130 lõike 1 alusel vastuvõetamatuse vastuväidet, väidab komisjon, et hagi on vastuvõetamatu osas, milles see on esitatud tema vastu.
- 28 Komisjon, keda toetab nõukogu, väidab, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu – lasta turule oksüdantide toimel lagunevast plastist tooteid – õigusvastasus ei ole talle süüks pandav. Ta väidab esiteks, et vastavalt ELTL artikli 192 lõikele 1 ei võtnud direktiivi 2019/904 vastu mitte tema, vaid parlament ja nõukogu seadusandliku tavamenetluse kohaselt, ning teiseks ei olnud seda keeldu ettepanekus, mille ta esitas parlamendile ja nõukogule 28. mail 2018 (COM(2018) 340 (final) – 2018/0172(COD)); edaspidi „direktiivi ettepanek“), vaid see kehtestati parlamendi muudatusettepanekuga, millele nõukogu andis oma nõusoleku. Komisjon rõhutab samuti, et ta ei saanud oma ettepanekut tagasi võtta, kuna sellise tagasivõtmise tingimused ei olnud käesoleval juhul täidetud.
- 29 Viimaseks leiab komisjon, et ei asjaolu, et ta on alustanud ning lõpule viinud piirangute kehtestamise menetluse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ja millega asutatakse Euroopa Kemikaalide Agentuur ning muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93, komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT 2006, L 396, lk 1; edaspidi „REACH-määrus“) artiklite 68–73 alusel, ega asjaolu – eeldusel, et see on tõendatud –, et mõjuhinnang on puudulik ning et komisjon ei ole täitnud oma kohustusi seoses teadusuuringute ja tõendite hindamisega, ei too tagajärjena kaasa seda, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 sätestatud turule laskmise keeld oleks talle süüks pandav.
- 30 Hagejad vaidlevad niisugusele vastuvõetamatusele vastu.
- 31 Kohtupraktikast tuleneb, et kui tühistamishagi või tegevusetushagi on mõeldud selleks, et järgneks sanktsioon õiguslikult siduva akti ebaseaduslikkusele või sellele, et akti pole vastu võetud, siis kahju hüvitamise hagi esemeks on nõue hüvitada kahju, mis tuleneb sellisest õigusvastasest meetmest või käitumisest, mida saab süüks panna liidu institutsioonile või organile (20. septembri 2016. aasta kohtuotsus Ledra Advertising jt vs. komisjon ja EKP, C-8/15 P–C-10/15 P, EU:C:2016:701, punkt 55, ja 23. mai 2019. aasta kohtuotsus Steinhoff jt vs. EKP, T-107/17, EU:T:2019:353, punkt 51).
- 32 Seega, kuna direktiivi 2019/904 vastuvõtmine on kooskõlas ELTL artikliga 294 parlamendi ja nõukogu asi, ei ole oluline, et komisjon ei ole vastu võtnud õiguslikult siduvat akti. Nimelt selleks, et saaks asuda seisukohale, et komisjoni tõttu tekkis liidu lepinguväline vastutus või et komisjon aitas sellise vastutuse tekkimisele kaasa, piisab sellest, kui talle on süüks pandav õigusvastane akt, isegi kui see ei ole õiguslikult siduv, või õigusvastane toiming.
- 33 Sellist akti või toimingut ei ole tõepoolest direktiivi ettepanekus võimalik tuvastada. Nimelt nägi nimetatud ettepanek artiklis 5 üksnes ette, et „[l]iikmesriigid keelavad lisa B osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodete turule laskmise“, kusjuures nimetatud lisa B osas ei ole ühtegi viidet oksüdantide toimel lagunevale plastile.

- 34 Hagejad heidavad komisjonile siiski ette toimingut, millega ta märkis 19. detsembri 2018. aasta institutsioonidevahelises kompromissis, et ta „nõustub kõigi direktiivi ettepanekusse tehtud muudatustega“. Sellega seoses tuleb täpsustada, et see on muudatusettepanek nr 83, mille parlament esitas 24. oktoobril 2018 direktiivi ettepaneku muutmiseks (COM(2018) 0340) – C8–0218/2018–2018/0172(COD) (edaspidi „parlamendi muudatus“), millega lisati kõnealusesse ettepanekusse oksüdantide toimel lagunevast plastist toodete keeld. Kolm asjaomast institutsiooni leppisid seejärel kompromissi raames kokku, et lisada see muudatus tulevase direktiivi teksti. Just siis teatas komisjon, et ta nõustub kõigi muudatusettepanekutega.
- 35 Hagejad heidavad komisjonile ette ka seda, et ta palus 30. aprilli 2019. aasta kirjas (edaspidi „30. aprilli 2019. aasta kiri“) Euroopa Kemikaaliametil (ECHA) lõpetada käimasolev piirangute kehtestamise menetlus seoses oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavate plastidega. Hagejad leiavad, et kui kemikaaliamet oleks selle menetluse lõpuni viinud ja kui ta oleks muu hulgas koostanud toimiku, nagu on ette nähtud REACH-määruse artikli 69 lõikes 1, siis oleksid kolmele asjaomasele institutsioonile sel viisil teatavaks tehtud lisaasjaolud viinud selleni, et nad oleksid võtnud plasti suhtes, mis sisaldab oksüdeerumist soodustavat lisaainet, muid meetmeid kui turule laskmise keeld või ei olekski isegi üldse meetmeid võtnud.
- 36 Viimaseks heidavad hagejad komisjonile ette seda, et ta ei teinud mõjuhinnaangut, mis puudutas konkreetselt oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti ja seda tüüpi plastist valmistatud tooteid, ning seda, et ta ei otsinud või ei võtnud arvesse asjakohaseid tõendeid selle plasti ning sellest keskkonnale ja inimeste tervisele tuleneva riski kohta. Hagejate arvates oleksid kolm asjaomast institutsiooni muutnud oma hinnangut, kui nende käsutuses oleksid olnud lisatõendid.
- 37 Küsimus, kas eespool punktides 34–36 nimetatud toimingud on õigusvastased, ja küsimus, kas selliste toimingute puudumisel oleksid parlament ja nõukogu siiski keelanud oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turule laskmise, puudutavad vastutuse tekkimise aluseks oleva asjaolu tuvastamist ning põhjusliku seose kindlakstegemist vastutuse tekkimise aluseks oleva asjaolu ja väidetava kahju vahel. Ent küsimused, mis puudutavad liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamiseks vajalike tingimuste analüüsi, nagu vastutuse kaasa toova asjaolu ja põhjusliku seose kindlakstegemine, on aga seotud käesoleva hagi sisulise läbivaatamisega ega mõjuta seetõttu hagi vastuvõetavuse hindamist (vt selle kohta analoogia alusel 23. mai 2019. aasta kohtuotsus *Steinhoff jt vs. EKP*, T-107/17, EU:T:2019:353, punktid 42–47).
- 38 Seetõttu tuleb tagasi lükata komisjoni argumendid, mille eesmärk on tunnistada hagi vastuvõetamatuks osas, milles see on esitatud tema vastu.

D. Sisulised küsimused

- 39 Kõigepealt olgu märgitud, et ERTL artikli 340 teise lõigu kohaselt heastab liit lepinguvälise vastutuse korral kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele.
- 40 Vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise eeldus see, et on täidetud teatavad tingimused: isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine, kahju tegelik tekkimine ning põhjuslik seos akti vastuvõtjale pandud kohustuse rikkumise ja kannatanutele tekkinud kahju vahel (vt 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HTTS vs. nõukogu* (C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 41 Kui üks neist tingimustest ei ole täidetud, tuleb jätta hagi tervikuna rahuldamata, ilma et oleks vaja analüüsida liidu lepinguvälise vastutuse teisi tingimusi. Lisaks ei ole liidu kohus kohustatud neid tingimusi analüüsima kindlaksmääratud järjekorras (vt selle kohta 9. septembri 1999. aasta kohtuotsus *Lucaccioni vs. komisjon*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, punktid 13, 63 ja 64, ning 5. septembri 2019. aasta kohtuotsus *Euroopa Liit vs. Guardian Europe ja Guardian Europe vs. Euroopa Liit* (C-447/17 P ja C-479/17 P, EU:C:2019:672, punkt 148).
- 42 Mis puudutab esimest neist tingimustest, siis on Euroopa Kohus täpsustanud, et isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selge rikkumine on aset leidnud juhul, kui asjaomane institutsioon on ilmselgelt ja raskelt eiranud oma kaalutusõiguse piire, ning selle tuvastamisel tuleb arvesse võtta eelkõige rikutud õigusnormi selguse ja täpsuse astet ja kaalutusruumi ulatust, mille rikutud õigusnorm liidu ametivõimule annab (vt selle kohta 30. mai 2017. aasta kohtuotsus *Safa Nicu Sepahan vs. nõukogu*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punkt 30, ning 10. septembri 2019. aasta kohtuotsus *HTTS vs. nõukogu*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punkt 33).
- 43 Sellega seoses tuleb käesoleva asja kontekstis täpsustada, et kõnealuste õigusnormide võimalik piisavalt selge rikkumine peab tuginema niisuguse laia kaalutusõiguse piiride ilmselgele ja olulisele ületamisele, mis on liidu seadusandjal keskkonnaalase pädevuse teostamisel ELTL artiklite 191 ja 192 alusel. Nimelt tähendab selle kaalutusõiguse teostamine esiteks seda, et liiduseadusandja peab ette nägema ja hindama keerukaid ja ebakindlaid ökoloogilisi, teaduslikke, tehnilisi ja majanduslikke arengusuundi ning teiseks peab seadusandja kaaluma ELTL artiklis 191 nimetatud eesmärged, põhimõtteid ja huvisid ning olema nende osas vahekohtunikuks (2. märtsi 2010. aasta kohtuotsus *Arcelor vs. parlament ja nõukogu*, T-16/04, EU:T:2010:54, punkt 143).
- 44 Kõigepealt tuleb hinnata, kas liidu vastutuse tekkimise esimene tingimus on täidetud.
- 45 Sellega seoses esitavad hagejad viis õigusvastasuse väidet, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud esiteks REACH-määruse artikleid 68–73; teiseks parlamendi, nõukogu ja komisjoni vahel 13. aprillil 2016 sõlmitud institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe (ELT 2016, L 123, lk 1; edaspidi „institutsioonidevaheline kokkulepe“) punkte 12 ja 14–16 ning kolmandaks ELTL artikli 5 lõikes 4 ja ELTL artiklis 191 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtet ning tehtud ilmseid hindamisvigu, neljandaks võrdse kohtlemise üldpõhimõtet ning viiendaks harta artikleid 16 ja 17 ning artikli 41 lõiget 1 ja ELTL artiklit 49.

1. Esimene õigusvastasuse väide, mille kohaselt on rikutud REACH-määruse artikleid 68–73

- 46 Esimese õigusvastasuse väitega väidavad hagejad, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld lasta turule oksüdantide toimel lagunevaid plasttooteid võeti vastu REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetlusest mööda minnes. Nad rõhutavad sellega seoses, et kemikaaliametis oli käimas piirangute kehtestamise menetlus, kui parlament võttis seda arvesse võtmata vastu muudatusettepaneku, millega lisati oksüdantide toimel lagunevad plasttooted toodetele, mille turulelaskmine oli direktiivi ettepaneku kohaselt keelatud. See menetlus oli väidetavalt veel pooleli, kui parlament ja nõukogu leppisid selles muudatusettepanekus kokku ja kui parlament võttis vastu seadusandliku resolutsiooni, milles oli kõnealune muudatus sees.
- 47 Seetõttu on hagejad seisukohal, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld võeti vastu ilma, et kolm asjaomast institutsiooni oleksid nõuetekohaselt hinnanud, kas oksüdantide toimel lagunevast plastist tuleneb inimeste tervisele või keskkonnale „lubamatu risk, millega on vaja tegeleda [liidu] tasandil“, ilma et nad „[võtaksid arvesse piirangu sotsiaal-majanduslikku mõju,

sealhulgas alternatiivide olemasolu“, nagu nõuab REACH-määruse artikli 68 lõige 1, ja ilma et neil endil oleks palutud esitada ECHA-le selle määruse artikli 69 lõike 6 alusel oma märkused. Järelikult on selle keelu kehtestamine ennatlik ja õigusvastane.

- 48 Hagejad on seisukohal, et kuna kolm asjaomast institutsiooni hoidsid kõrvale REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetlusest, kuigi üksnes kemikaaliametil on tehniline pädevus uurida ja kindlaks teha, kas oksüdantide toimel lagunev plast ja oksüdantide toimel biolagunev plast on keskkonna seisukohast põhjendatud või mitte, siis on kolm asjaomast institutsiooni toime pannud REACH-määruse artiklite 68–73 piisavalt selge rikkumise. Lõpuks rõhutavad hagejad, et see määrus annab eraõiguslikele isikutele õigusi, kuna selle artikli 69 lõige 1 näeb ette, et kemikaaliamet kutsub kõiki huvitatud isikuid üles esitama märkusi toimikute ja soovitatud piirangute kohta ning edastama talle sotsiaal-majandusliku analüüsi.
- 49 Parlament, nõukogu ja komisjon vaidlevad hagejate argumentidele vastu.
- 50 Sellega seoses tuleb täpsustada, et REACH-määruse artikli 68 lõikes 1 on sätestatud, et kui aine tootmisest, kasutamisest või turuleviimisest tuleneb inimeste tervisele või keskkonnale lubamatu risk, millega on vaja tegeleda liidu tasandil, võib sellise tootmise, kasutamise ja turuleviimise suhtes kehtestada piiranguid. Need piirangud on kantud kõnealuse määruse XVII lisasse.
- 51 Selleks võimaldab REACH-määruse artikkel 69 komisjonil paluda kemikaaliametil koostada toimik. Kui toimikust nähtub, et meetmete võtmine liidu tasandil on vajalik, teeb kemikaaliamet ettepaneku piirangute kehtestamiseks 12 kuu jooksul alates komisjoni taotluse saamisest. Seejärel avaldatakse toimik kemikaaliameti veebisaidil koos tema soovitustega piirangute kehtestamiseks ning kutsutakse puudutatud isikuid üles edastama kemikaaliametile oma märkused.
- 52 Seejärel esitab toimiku kohta üheksa kuu jooksul selle avaldamisest arvamuse kemikaaliameti riskihindamise komitee ja 12 kuu jooksul selle avaldamisest esitab arvamuse kemikaaliameti sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee vastavalt REACH-määruse artiklitele 70 ja 71. Need kaks arvamust esitatakse komisjonile ja avaldatakse kemikaaliameti veebisaidil vastavalt nimetatud määruse artiklile 72.
- 53 Kui REACH-määruse artikli 68 lõikes 1 ette nähtud tingimused on täidetud, koostab komisjon selle määruse XVII lisa muudatuse eelnõu vastavalt selle määruse artikli 73 lõikele 1. Lõplik otsus võetakse vastu kontrolliga regulatiivmenetluses, vastavalt selle määruse artikli 73 lõikele 2 ja artikli 133 lõikele 4.
- 54 Käesoleval juhul on selline menetlus algatatud, kuid seda ei ole lõpule viidud.
- 55 Nimelt palus komisjon 22. detsembri 2017. aasta kirjas kemikaaliametil koostada vastavalt REACH-määruse artikli 69 lõikele 1 toimik oksüdantide toimel laguneva plasti kohta. Komisjon ja kemikaaliamet leppisid seejärel kokku, et selle toimiku esitamine lükatakse edasi 2019. aasta juuli lõppu, et võimaldada puudutatud isikutel edastada kemikaaliametile lisateavet, nagu nähtub 30. oktoobri 2018. aasta e-kirjast, mille kemikaaliameti teenistuja hagejatele saatis. Nagu on aga tõdetud eespool punktis 35, palus komisjon seejärel 30. aprilli 2019. aasta kirjas kemikaaliametil lõpetada kõnealuse toimiku ettevalmistamine põhjusel, et REACH-määruse kohane sekkumine ei ole enam vajalik, sest 19. detsembril 2018 leiti teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamist käsitleva direktiivi väljatöötamise raames institutsioonidevaheline kompromiss, et keelata oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmine.

- 56 Nagu on märgitud direktiivi 2019/904 preambulis, kehtestati seega just ELTL artiklis 294 ette nähtud seadusandlikku tavamenetlust järgides keeld oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid turule lasta.
- 57 Hagejad väidavad, et võttes vastu direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu, ootamata ära käimasoleva piirangute kehtestamise menetluse tulemust, hoidsid kolm asjaomast institutsiooni REACH-määruse artiklitest 68–73 kõrvale. See keeld kehtestati ennatlikult ja õigusvastaselt, ilma et kemikaaliamet, kellel erinevalt nimetatud institutsioonidest on selles valdkonnas teaduslikud eksperditeadmised, saanuks neile teatavaks teha tema kogutud andmed ning ilma et ta oleks hagejaid ära kuulanud. Selline käitumine kujutab endast REACH-määruse artiklite 68–73 – artiklid, mille eesmärk on anda õigusi eraõiguslikele isikutele – piisavalt selget rikkumist.
- 58 Sellise argumentatsiooniga ei saa nõustuda, sest esiteks ei ole REACH-määruse artikleid 68–73 rikutud ja teiseks ei kujuta need artiklid endast õigusnorme, mille eesmärk on anda õigusi eraõiguslikele isikutele.
- 59 Esiteks ei saa asuda seisukohale, et oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmise keeld oleks tulnud kehtestada REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetluse kohaselt.
- 60 Nimelt võeti direktiiv 2019/904 vastu ELTL artiklis 294 ette nähtud seadusandlikus tavamenetluses. Lisaks on selle direktiivi preambulis märgitud, et selle direktiivi õiguslik alus on ELTL artikli 192 lõige 1. Selles artiklis on aga ette nähtud, et parlament ja nõukogu teevad otsuseid nimetatud menetluse kohaselt.
- 61 Lisaks on REACH-määruse artikli 2 lõikes 4 sätestatud, et selle määruse kohaldamine „ei piira [...] keskkonnaalaste [liidu] õigusaktide, sealhulgas“ mitme selles loetletud direktiivi kohaldamist. Nimetatud määrus näeb seega sõnaselgelt ette keskkonnakaitset käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamise. On tõsi, et direktiivi 2019/904 ei ole REACH-määruse artikli 2 lõikes 4 loetletud sätete hulgas. Siiski võeti see direktiiv vastu pärast selle määruse vastuvõtmist. Lisaks viitab sõna „sealhulgas“ kasutamine sellele, et selles artiklis sisalduv loetelu ei ole ammendav.
- 62 Teiseks ei saa ka asuda seisukohale, et kolm asjaomast institutsiooni olid direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud piirangu kehtestamiseks kohustatud kui mitte järgima REACH-määruse artiklite 68–73 kohast piirangute kehtestamise menetlust, siis vähemalt ootama ära käimasoleva piirangute kehtestamise menetluse tulemust.
- 63 Komisjonile ELL artikli 17 lõikega 2 ja ELTL artikliga 289 antud seadusandlik algatuspädevus tähendab nimelt, et otsuse tegemine selle kohta, kas esitada seadusandliku akti ettepanek või mitte, samuti ettepaneku eseme, eesmärgi ja sisu kindlaksmääramine, on komisjoni ülesanne (6. septembri 2017. aasta kohtuotsus Slovakkia ja Ungari vs. nõukogu, C-643/15 ja C-647/15, EU:C:2017:631, punkt 146).
- 64 Lisaks tähendab ELL artikli 14 lõikega 1 ja artikli 16 lõikega 1 parlamendile ja nõukogule antud seadusandlik pädevus, et seadusandliku akti sisu kindlaksmääramine on üksnes nende institutsioonide pädevuses (21. juuni 2018. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-5/16, EU:C:2018:483, punkt 84).

- 65 Seega, kui kohustada komisjoni, parlamenti ja nõukogu ootama ära REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetluse tulemus, et võtta vastu vastavalt direktiivi ettepanek ja muudatusettepanek, millega sellesse ettepanekusse lisati keeld lasta turule oksüdantide toimeel lagunevast plastist valmistatud tooteid, tähendaks see esimesena nimetatud institutsiooni seadusandliku algatuspädevuse ja ülejäänud kahe institutsiooni seadusandliku pädevuse piiramist.
- 66 Kolmandaks ei saa direktiivi 2019/904 õiguspärasust analüüsida REACH-määruse alusel.
- 67 Nimelt tuleneb kohtupraktikast, et liidu õigusakti sisulise õiguspärasuse analüüsimisel ei saa lähtuda teisest normihierarhias samal tasemel olevast liidu õigusaktist, välja arvatud juhul, kui see on vastu võetud viimati nimetatud akti alusel või kui ühes neist aktidest on sõnaselgelt ette nähtud, et ühel liidu õigusaktil on teise ees esimus (22. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Stichting Rookpreventie Jeugd jt, C-160/20, EU:C:2022:101, punkt 38).
- 68 ELTL artikli 289 lõigetest 1 ja 3 nähtub aga, et seadusandliku tavamenetluse teel vastuvõetud õigusaktid on seadusandlikud aktid. Nagu on märgitud eespool punktis 56, on see nii direktiivi 2019/904 puhul. Mis puudutab REACH-määrust, siis on selle õiguslik alus EÜ artikkel 95, milles oli ette nähtud EÜ artiklis 251 kirjeldatud kaasotsustamismenetluse kohaldamine. Ent ELTL artiklis 294 määratletud seadusandlik tavamenetlus vastab sisuliselt kaasotsustamismenetlusele (6. septembri 2011. aasta kohtumäärus Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja komisjon, T-18/10, EU:T:2011:419, punkt 61), mis tähendab, et ka REACH-määrust tuleb pidada seadusandlikuks aktiks. Järelikult tuleb direktiivi 2019/904 ja REACH-määrust pidada normihierarhias ühel ja samal tasemel olevateks (vt analoogia alusel 22. veebruari 2022. aasta kohtuotsus Stichting Rookpreventie Jeugd jt, C-160/20, EU:C:2022:101, punkt 38).
- 69 Lisaks ei võetud direktiivi 2019/904 vastu REACH-määruse alusel.
- 70 Lisaks, kuna – nagu on tõdetud eespool punktis 61 – REACH-määruse artikli 2 lõikes 4 on märgitud, et selle kohaldamine ei piira keskkonnavalaste liidu õigusaktide kohaldamist, on selge, et selles määruses ei ole ette nähtud, et sel on esimus nimetatud sätete suhtes, nagu direktiiv 2019/904. Lisaks ei ole selles direktiivis ka ette nähtud, et REACH-määrusel oleks selle sätete ees esimus.
- 71 Eespool punktidest 59–70 tuleneb, et kolm asjaomast institutsiooni ei rikkunud REACH-määruse artikleid 68–73.
- 72 Kuivõrd neid sätteid ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.
- 73 Teiseks ja igal juhul ei saa REACH-määruse artikleid 68–73 pidada õigusnormideks, mille eesmärk on anda õigusi eraõiguslikele isikutele.
- 74 Sellega seoses tuginevad hagejad REACH-määruse artikli 69 lõikele 6, mis näeb ette, et kemikaaliamet kutsub kõiki huvitatud isikuid üles esitama kuue kuu jooksul alates toimiku avaldamisest oma märkused toimiku ja soovitatud piirangute kohta ning sotsiaal-majandusliku analüüsi või mis tahes teabe, mis võib kaasa aidata selle analüüsi tegemisele. Hagejate arvates annab see säte eraõiguslikele isikutele õiguse, et nende seisukohti võetaks arvesse enne piirangu kehtestamist.

- 75 Pealegi, REACH-määruse artikli 71 lõike 1 kohaselt palub kemikaaliamet huvitatud isikutel esitada oma märkused sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee arvamuse eelnõu kohta.
- 76 On küll tõsi, et õigus olla ära kuulatud on õigusnorm, mille eesmärk on anda õigusi eraõiguslikele isikutele (28. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus *Vialto Consulting vs. komisjon*, C-650/19 P, EU:C:2021:879, punkt 140).
- 77 Ent ükski REACH-määruse artiklites 68–73 sisalduv säte ei taga huvitatud isikutele *stricto sensu* õigust olla ära kuulatud. Eelkõige ei sea asjaolu, et määruse artikli 69 lõike 6 punkt a ja artikli 71 lõike 1 näevad ette konsulteerimise üldsusega, kahtluse alla asjaolu, et ei kemikaaliamet ega komisjon ei ole väljaspool nimetatud konsulteerimist üldsusega kohustatud ära kuulama eraõiguslikku isikut, keda REACH-määruse XVII lisa muutmine puudutaks (vt selle kohta analoogia alusel 25. september 2015. aasta kohtuotsus *VECCO jt vs. komisjon*, T-360/13, EU:T:2015:695, punktid 81–82).
- 78 Järelikult tuleb esimene õigusvastasuse väide tagasi lükata.

2. Teine õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud institutsioonidevahelise kokkuleppe punkte 12 ja 14–16

- 79 Teises õigusvastasuse väites väidavad hagejad, et kuna kolm asjaomast institutsiooni ei teinud mõjuhinnangut seoses direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeluga lasta turule oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid, rikkusid need kolm institutsiooni institutsioonidevahelise kokkuleppe punkte 12 ja 14–16. Direktiivi ettepanekule lisatud mõjuhinnang puudutab nimelt üksnes nimetatud ettepaneku lisa B osas loetletud kalapüügivahendeid ja ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, mille hulgas ei ole oksüdantide toimel lagunevat plasti. Parlament ja nõukogu rikkusid väidetavalt institutsioonidevahelise kokkuleppe punkti 15 ja komisjon selle punkti 16, sest nad jätsid tegemata mõjuhinnangu parlamendi poolt direktiivi ettepanekusse tehtud muudatuse kohta ega täiendanud esialgset mõjuhinnangut.
- 80 Hagejad möönavad, et komisjoni tehtud mõjuhinnang ei ole parlamendile ja nõukogule siduv ning kolmel asjaomasel institutsioonil on teatav kaalutusruum, et teha kindlaks, kas komisjoni esitatud direktiivi ettepaneku muutmise korral on täiendav mõjuhinnang vajalik. Nad rõhutavad siiski, et mõjuhinnangu tegemata jätmine on erand ja selle tegemine reegel. Käesolevas asjas oleksid kolm asjaomast institutsiooni pidanud tegema mõjuhinnangu oksüdantide toimel laguneva plasti kohta, kuna neil puudusid piisavad teaduslikud tõendid. Järelikult rikkusid need institutsioonid piisavalt selgelt institutsioonidevahelist kokkulepet, mis annab õigusi eraõiguslikele isikutele.
- 81 Parlament, nõukogu ja komisjon vaidlevad hagejate argumentidele vastu.
- 82 Hagejate argumentidega ei saa nõustuda. Ühelt poolt ei ole institutsioonidevahelist kokkulepet kuidagi rikutud ja teiselt poolt ei saa selle sätteid pidada eraõiguslikele isikutele õigusi andvaks.
- 83 Sellega seoses tõdeb Üldkohus esimesena, et komisjon tegi enda esitatud direktiivi ettepaneku kohta mõjuhinnangu. See mõjuhinnang ei puuduta siiski oksüdantide toimel lagunevat plasti.
- 84 Vaidlust ei ole aga selles, et parlamendi muudatusettepaneku vastuvõtmisega ei kaasnenud mõjuhinnangut seda tüüpi plasti kohta.

- 85 Seega tuleb analüüsida, kas institutsioonidevahelise kokkuleppe punktides 12 ja 14–16 pandi kolmele asjaomasele institutsioonile või ühele neist kohustus teha mõjuhinnang, mis puudutab konkreetselt parlamendi muudatusettepanekut.
- 86 Nende punktide sõnastusest nähtub selgelt, et see ei olnud nii.
- 87 Institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 12 on muu hulgas märgitud, et mõjuhinnang on vahend, mis peaks aitama parlamendil, nõukogul ja komisjonil teha asjatundlikke otsuseid, mitte olema poliitiliste otsuste aseaine demokraatlikus otsustusprotsessis.
- 88 Kokkuleppe punkti 13 kohaselt koostab komisjon mõjuhinnangud muu hulgas oma seadusandlike algatuste puhul, millel on tõenäoliselt märkimisväärne majanduslik, keskkonnaalane või sotsiaalne mõju.
- 89 Sama kokkuleppe punktis 14 on märgitud, et parlament ja nõukogu võtavad komisjoni mõjuhinnanguid täiel määral arvesse.
- 90 Kohtupraktika kohaselt ei ole mõjuhinnang siiski parlamendile ega nõukogule siduv, mistõttu on liidu seadusandjal õigus kehtestada muid meetmeid kui need, mille kohta on koostatud mõjuhinnang (4. mai 2016. aasta kohtuotsus Pillbox 38, C-477/14, EU:C:2016:324, punkt 65).
- 91 Lisaks on institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 15 sätestatud, et kui parlament ja nõukogu peavad seda õigusloomeprotsessi jaoks asjakohaseks ja vajalikuks, teevad nad komisjoni ettepanekule tehtavate sisuliste muudatuste mõjuhinnangu. Sama punkti 15 kohaselt peaks „sisulise“ muudatuse mõiste kumbki institutsioon ise määratlema.
- 92 Kohtupraktika kohaselt ei sisalda institutsioonidevahelise kokkuleppe punkt 15 mingit kindlat kohustust parlamendile ja nõukogule. Selles punktis on sätestatud ainult võimalus mõjuhinnangut ajakohastada, kui parlament ja nõukogu „peavad seda õigusloomeprotsessi jaoks asjakohaseks ja vajalikuks“ (13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-128/17, EU:C:2019:194, punkt 43).
- 93 Käesoleval juhul väidavad nii parlament kui ka nõukogu, et neil oli piisavalt teaduslikku teavet ja et selline ajakohastamine ei olnud seega vajalik. Seega ei saa neile ette heita, et nad ei teinud parlamendi muudatusettepaneku kohta mõjuhinnangut.
- 94 Mis puudutab komisjoni väidetavat süülist tegevusetust, siis tuleb märkida, et institutsioonidevahelise kokkuleppe punktis 16 on märgitud, et komisjon „võib“ omal algatusel või parlamendi või nõukogu kutsel oma mõjuhinnangut täiendada või teha muid analüüse, mida ta peab vajalikuks. Nimetatud punkti 16 sõnastusest nähtub selgelt, et see ei sisalda komisjonile mingit kohustust mõjuhinnangut ajakohastada. Järelikult ei saa komisjonile ette heita, et ta ei teinud seda parlamendi muudatusettepaneku arvessevõtmiseks.
- 95 Eeltoodust tuleneb, et kolm asjaomast institutsiooni ei rikkunud institutsioonidevahelise kokkuleppe punkte 12 ja 14–16.
- 96 Kuivõrd neid sätteid ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.

97 Teiseks ja igal juhul ei saa institutsioonidevahelise kokkuleppe punkte 12 ja 14-16 pidada kantuks eesmärgist anda õigusi eraõiguslikele isikutele, sest – nagu on täpsustatud nimetatud punktis 12 – mõjuhinnang on vahend, mis peaks aitama kolmel institutsioonil teha asjatundlikke otsuseid.

98 Seetõttu tuleb teine õigusvastasuse väide tagasi lükata.

3. Kolmas õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtet ja ELTL artiklit 191 ning tehtud ilmselgeid hindamisvigu

99 Kolmandas õigusvastasuse väites toovad hagejad esile, et osas, milles direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld on kohaldatav oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes, on see vastuolus ELL artikli 5 lõikes 4 ja ELTL artiklis 191 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega, ning et see põhineb ilmselgetel hindamisvigadel. Seega on kolm asjaomast institutsiooni nimetatud keeldu vastu võttes toime pannud eraõiguslikele isikutele õigusi andvate õigusnormide piisavalt selge rikkumise.

100 See väide jaguneb kolme ossa.

101 Esimeses väiteosas toovad hagejad esile, et kolmel asjaomasel institutsioonil ei olnud igakülgset teaduslikku hinnangut oksüdantide toimel lagunevast plastist tulenevate riskide kohta ning seega on direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld iseenesest vastuolus ELL artikli 5 lõikes 4 ja ELTL artiklis 191 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega, ning põhineb ilmselgetel hindamisvigadel.

102 Hagejate sõnul ei saanud need institutsioonid võtta nii koormavat meetet, ilma et neil oleks olnud tõendeid, mis oleks kogutud REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetluse käigus. Kolmel asjaomasel institutsioonil oleks samuti pidanud olema mõjuhinnang, mis puudutab konkreetset oksüdantide toimel lagunevat plasti, ning mis tahes muu teaduslik hinnang seda tüüpi plasti eeliste ja puuduste kohta. Keelates asjaomase toote turulelaskmise, ilma et neil oleks olnud sellist teavet, oli nimetatud institutsioonide käsitus riskidest, mida see endaga kaasa toob, puhthüpotetiline.

103 Hagejad rõhutavad, et asjaolu, et kolmel asjaomasel institutsioonil on keskkonnaalal ulatuslik kaalutusõigus, ei vabasta neid kohustusest võtta arvesse kõiki olulisi asjaolusid. Ent teaduslikud uuringud, millele need institutsioonid – kostja vastustes – väitsid end olevat tuginenud oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmise keelu kehtestamisel, ei tee aga vahet oksüdantide toimel laguneval plastil ja oksüdantide toimel biolaguneval plastil ega soovita nimetatud teist liiki plasti täielikku keelustamist. Lisaks ei võtnud institutsioonid konkreetset arvesse selle keelu majanduslikke ja sotsiaalseid tagajärgi. Viimaseks on piisavalt tõendeid, et seada kahtluse alla selle keelu proportsionaalsus.

104 Selle väite teises osas väidavad hagejad, et kolm asjaomast institutsiooni ei ole või ei ole piisavalt tõendanud, et on olemas ratsionaalne seos oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turule laskmise keelu eesmärgi ja direktiivi 2019/904 eesmärgi vahel, milleks on keskkonna ja inimeste tervise kaitse. Järelikult on see keeld vastuolus ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega.

105 Hagejate arvates ei ole ükski selle direktiivi põhjenduses 15 esitatud neljast sedastusest põhjendatud.

- 106 Esiteks ei põhine väide, et oksüdantide toimel lagunev plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev, ühelgi tõendil, kuna sellised tõendid oleks tulnud esitada REACH-määruse artiklite 68–73 kohase piirangute kehtestamise menetluse raames. Teadusuuringutes, millele kolm asjaomast institutsiooni väidavad end olevat tuginenud, ei järeldatud, et oksüdantide toimel lagunev plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev, vaid lihtsalt seda, et puuduvad veenvad tõendid selle biolagunemise kohta. Lisaks on see väide ümber lükatav teiste teaduslike uuringute ja tehtud laboratoorsete katsetega, milles on väidetavalt leidnud tõendamist, et oksüdantide toimel biolagunev plast on nõuetekohaselt biolagunev.
- 107 Teiseks leiavad hagejad, et väide, mille kohaselt oksüdantide toimel lagunev plast ei ole nõuetekohaselt kompostitav, on ebatäpne. Lisaks ei ole kolm asjaomast institutsiooni selgitanud, kuidas asjaolu, et oksüdantide toimel biolagunev plast ei ole kompostitav, kujutab endast riski keskkonnale või inimeste tervisele, ega ka seda, miks see asjaolu õigustab oksüdantide toimel biolaguneva plasti keelustamist, samas kui tavaplast, mis samuti ei ole kompostitav, ei ole keelustatud.
- 108 Kolmandaks, mis puudutab väidet, et oksüdantide toimel lagunev plast avaldab tavaplasti ringlussevõtule negatiivset mõju, siis teadusuuringud, millele kolm asjaomast institutsiooni viitavad, ei eita, et oksüdantide toimel lagunevat plasti on võimalik ringlusse võtta, ja näitavad, et stabiliseerivate ühendite kasutamine võib aidata vältida seda, et seda liiki plastil on kahjulik mõju tavaplasti ringlussevõtule. Hagejate hinnangul kinnitavad teised uuringud, et biolagunevat plasti saab ringlusse võtta samamoodi nagu tavaplasti.
- 109 Neljandaks ei põhine ühelgi teaduslikul uuringul väide, et oksüdantide toimel lagunev plast ei too tõendatud keskkonnakasu.
- 110 Selle väite kolmandas osas väidavad hagejad sisuliselt, et turulelaskmise täielik keeld läheb kaugemale sellest, mis on vajalik selle direktiivi eesmärgi saavutamiseks, ning et on olemas muid, vähem piiravaid meetmeid. Järelikult on see keeld väidetavalt vastuolus ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega.
- 111 Kolmanda väiteosa põhjendamiseks väidavad hagejad, et kõnealust liiki plasti oleks olnud võimalik kõnealusest keelust välja jätta; kohustada tunnustatud standardi kohaselt katseid läbi viima, et hinnata selle biolagunemist; nõuda, et see sisaldaks märget, mis võimaldab ringlussevõtule eelnevat automaatset sorteerimist; näha selle suhtes ette üks direktiivi 2019/904 artiklites 4, 7, 8 ja/või 10 nimetatud muudest meetmetest kui keelumeele või kehtestada märgistus, mis hoiab ära igasuguse tarbijapoolse segiajamise riski. Hagejad väidavad samuti, et selle asemel, et turulelaskmine lihtsalt otse keelata, oleksid kolm asjaomast institutsiooni pidanud ette nägema üleminekuperioodi.
- 112 Nõukogu ja komisjon vaidlevad hagejate argumentidele vastu.
- 113 Üldkohus tõdeb, et kuigi vaid kolmanda õigusvastasuse väite esimeses osas on toodud esile, et rikutud on ELTL artiklit 191, on ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtte rikkumist seevastu käsitletud selle väite kolmes osas. Seega tuleb need kolm osa teisiti kokku panna ning analüüsida esiteks ELTL artikli 191 rikkumist ja teiseks ELL artikli 5 lõike 4 rikkumist.

a) Esimene väiteosa osas, milles selle kohaselt on piisavalt selgelt rikutud ELTL artiklit 191

- 114 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et nagu on märgitud eespool punktis 43, on liidu seadusandjal ELTL artiklitest 191 ja 192 tuleneva keskkonnaalase pädevuse teostamisel ulatuslik kaalutusõigus.
- 115 Seega peab liidu kohtu kontroll piirduma hinnanguga sellele, kas niisuguse kaalutusõiguse kasutamisel esinevad ilmsed kaalutusvead või võimu kuritarvitamine või kas liidu seadusandja ei ole oma kaalutusõiguse piire ilmselgelt ületanud (8. juuli 2010. aasta kohtuotsus Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, punkt 28).
- 116 Lisaks rajaneb liidu keskkonnapoliitika ELTL artikli 191 lõike 2 kohaselt ennekõike ettevaatuspõhimõttel. ELTL artikli 191 lõike 3 kohaselt võtab liit seda poliitikat ette valmistades muu hulgas arvesse kättesaadavaid teaduslikke ja tehnilisi andmeid.
- 117 Ettevaatuspõhimõttest tuleneb aga ka see, et kui on kahtlusi inimeste tervisele esinevate riskide olemasolu või ulatuse suhtes, võib võtta kaitsemeetmeid, ilma et peaks ootama ära, et nende riskide tegelikkus ja tõsidus oleks täielikult tõendatud. Kui väidetava riski olemasolu või selle riski ulatust ei ole võimalik kindlalt kindlaks teha, kuna teostatud uuringute tulemused ei ole lõplikud, kuid riski realiseerumise korral on tegelik kahju rahvatervisele tõenäoline, õigustab ettevaatuspõhimõtte piiravate meetmete vastuvõtmist (6. mai 2021. aasta kohtuotsus Bayer CropScience ja Bayer vs. komisjon, C-499/18 P, EU:C:2021:367, punkt 80). Sellega seoses on institutsioonidel õigus kasutada puhthüpoteetilist lähenemist riskile ja suunata oma otsused „nullriski“ tasemele (vt analoogia alusel 9. septembri 2003. aasta kohtuotsus Monsanto Agricoltura Italia jt, C-236/01, EU:C:2003:431, punkt 106; 12. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Xeda International vs. komisjon, T-269/11, ei avaldata, EU:T:2014:1069, punktid 55 ja 56, ning 17. märtsi 2021. aasta kohtuotsus FMC vs. komisjon, T-719/17, EU:T:2021:143, punkt 69).
- 118 Järelikult peab pädev avaliku võimu organ tagama, et tema võetavad meetmed, isegi kui need on ennetavad meetmed, tugineksid konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades riskide võimalikult ulatuslikule teaduslikule hindamisele, sest vastasel juhul võtaks ta omavalilisi meetmeid, mida ettevaatuspõhimõtte ei saa mingil juhul õiguspäraseks muuta (vt selle kohta 8. juuli 2010. aasta kohtuotsus Afton Chemical, C-343/09, EU:C:2010:419, punkt 60; vt analoogia alusel ka 12. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Xeda International vs. komisjon, T-269/11, ei avaldata, EU:T:2014:1069, punkt 57).
- 119 Teaduslik hindamine peab põhinema parimatel kättesaadavatel teaduslikel andmetel ning toimuma sõltumatult, objektiivselt ja läbipaistvalt (vt analoogia alusel 17. märtsi 2021. aasta kohtuotsus FMC vs. komisjon, T-719/17, EU:T:2021:143, punkt 70). Avaliku võimu organ peab esitama pädevale ametivõimule piisavalt usaldusväärse ja kindla teabe, et viimane saaks mõista esitatud teadusliku küsimuse kogu ulatust ja määrata kindlaks oma teguviisi asjaga kursis olles (vt analoogia alusel 14. novembri 2013. aasta kohtuotsus ICdA jt vs. komisjon, T-456/11, EU:T:2013:594, punkt 52, ja 17. märtsi 2021. aasta kohtuotsus FMC vs. komisjon, T-719/17, EU:T:2021:143, punkt 71).
- 120 Järelikult eeldas direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud turule laskmise keelu kehtestamine, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodetest tulenevate riskide võimalikult igakülgse teadusliku hindamise alusel võivad kolm asjaomast institutsiooni ilmset hindamisviga tegemata asuda seisukohale, et esineb risk keskkonnale või inimeste tervisele. Samuti tuleb märkida, et vastavalt eespool punktis 42 viidatud kohtupraktikale tekib liidu lepinguväline vastutus vaid siis, kui asjaomase õigusnormi rikkumine on piisavalt selge.

- 121 Sellega seoses leiab Üldkohus vastupidi hagejate väidetele, et asjaolu, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete kohta ei tehtud mõjuhinnangut, ega asjaolu, et komisjon lõpetas REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetluse, ning et järelikult ei olnud kolmel asjaomasel institutsioonil ei kemikaaliameti koostatud toimikut ega piirangute ettepanekut ega REACH-määruses ette nähtud riskihindamise komitee ja sotsiaal-majandusliku analüüsi komitee arvamust, ei näita, et nende toodete keeld, mis on ette nähtud direktiivi 2019/904 artiklis 5, võeti vastu ilma, et oleks tehtud nendega kaasnevate riskide võimalikult igakülgselt teaduslikku hindamist. Nimelt nähtub eespool punktides 78 ja 98, et nimetatud institutsioonid ei olnud kohustatud sellist mõjuhinnangut tegema ega REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud menetlust selle keelu kehtestamiseks järgima. Eespool punktides 118 ja 119 viidatud kohtupraktika nõuete täitmiseks piisab, kui kolme asjaomase institutsiooni käsutuses oli seadusandliku menetluse käigus piisavalt usaldusväärne ja kindel teave, et nad saaksid mõista esitatud teadusliku küsimuse kogu ulatust ja määrata kindlaks oma teguviisi asjaga kursis olles, olenemata sellise teabe päritolust ja vormist.
- 122 Direktiivi 2019/904 põhjenduses 15 on aga põhjendatud selle direktiivi artiklis 5 ette nähtud keelu laiendamist oksüdantide toimel lagunevast plastist toodetele järgmiselt: esiteks, kuna see plastiliik ei biolagune nõuetekohaselt, põhjustab see seega mikroplastireostust keskkonnas; teiseks ei ole see kompostitav; kolmandaks kahjustab see tavaplasti ringlussevõttu ja neljandaks ei too see tõendatud keskkonnakasut.
- 123 Seega tuleb analüüsida, kas vaatamata sellele, et mõjuhinnangut ei tehtud ja REACH-määruse artiklites 68–73 ette nähtud piirangute kehtestamise menetlust ei ole lõpule viidud, põhinevad kõik need neli väidet siiski võimalikult igakülgsel teaduslikul hinnangul riskide kohta, mis kaasnevad oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodetega, ning kas selle hindamise põhjal võisid kolm asjaomast institutsiooni ilmset hindamisviga tegemata järeldada, et esineb risk keskkonnale ja inimeste tervisele.
- 1) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev*
- 124 Mis puutub väitesse, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev, siis tuleb kõigepealt täpsustada, et vastavalt määratlusele, mida pooled ei ole vaidlustanud ja mis on esitatud komisjoni 16. jaanuari 2018. aasta aruandes Euroopa Parlamendile ja nõukogule oksüdantide toimel laguneva plasti, sealhulgas oksüdantide toimel lagunevate plastkandekottide kasutamise keskkonnamõju kohta (COM(2018) 35 final) (edaspidi „16. jaanuari 2018. aasta aruanne“) on biolagunemine protsess, mille käigus materjal laguneb koost ja lagundatakse mikroorganismide toimel looduslikult esinevateks aineteks, näiteks süsinikdioksiidiks, biomassiks ja veeks. Biolagunemine võib toimuda hapnikurikkas keskkonnas (aeroobne biolagunemine) või hapnikuvaeses keskkonnas (anaeroobne biolagunemine).
- 125 Kostja vastuses märgivad kolm asjaomast institutsiooni, et nad tuginesid allpool loetletud tõenditele, et järeldada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev: Eunomia uuring, mida on mainitud eespool punktis 22; 16. jaanuari 2018. aasta aruanne, mida on mainitud eespool punktis 124; Ellen MacArthuri fondi 6. novembri 2017. aasta aruanne „Oxo Statement“ („Oxo deklaratsioon“) (edaspidi „oxo deklaratsioon“); Euroopa plastitootjate ühenduse PlasticsEurope AISBLi jaoks S. Deconincki ja B. De Wilde tehtud 9. augusti 2013. aasta uuring „Benefits and challenges of bio- and oxo-degradable plastics“ („Biolaguneva plasti ja oksüdantide toimel laguneva plastiga seotud kasutegurid ja keerukused“) (edaspidi „De Wilde uuring“), ning 2010. aasta jaanuaris Loughborough’ ülikooli (Ühendkuningriik) uuring „Assessing the Environmental Impacts of Oxo-degradable Plastics“

Across Their Life Cycle“ („Oksüdantide toimet lagunevate plastide keskkonnamõju hindamine kogu nende olemusringi vältel“) (edaspidi „Loughborough’ ülikooli uuring“), mis viidi läbi Ühendkuningriigi valitsuse keskkonna-, toidu- ja maaeluosakonna jaoks.

- 126 Esiteks on Eunomia uuringus täpsustatud, et selles ei kasutata terminit „oksüdantide toimet lagunev“ plast, mida plastitööstus kasutab oma toodete turustamiseks biolagunevatena, vaid väljendit „sisaldab oksüdeerumist soodustavat lisainet“, mis piirdub asjaomase plasti materiaalse eripära kirjeldamisega, märkimata, kas see on biolagunev.
- 127 Eunomia uuringust nähtub, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti biolagunemine ei ole võimalik, kui puudub eelnev etapp, mille käigus see puutub kokku ultraviolettkiirguse ja soojusega. Eelneva lause eesmärk on vähendada oksüdeerimise teel plasti molekulaarmassi, et see oleks jääkideks fragmenteerunud. Nimetatud uuringus on märgitud, et ilma selle eelneva etapita biolagunemist ei toimu või toimub palju pikema aja jooksul, kuna plast ei ole saavutanud piisavat fragmenteerumisastet, et olla mikroorganismide jaoks omastatav. Kuna valgus ja soojus varieeruvad sõltuvalt kohalikest tingimustest, on väga raske hinnata biolagunemiseks vajalikku aega ja fragmenteerumisastet. Siiski kiirendab oksüdeerumist soodustav lisaine selles eelnevas etapis fragmenteerumist, mis tähendab et sellist lisainet sisaldav plast fragmenteerub kiiremini kui tavaplast, kui see puutub kokku ultraviolettkiirguse ja soojusega.
- 128 Mis puudutab järgmist etappi, nimelt biolagunemist ennast (omastamine mikroorganismide poolt), siis nähtub Eunomia uuringust, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti biolagunemine vabas õhus on vaid osaliselt tõendatud. Kuigi näib, et vabas õhus võib see plast laguneda, ei ole kindel, et see laguneb täielikult ja mõistliku aja jooksul. Õigupoolest saavutati rahuldav biolagunemine (peaaegu täielik lagunemine kahe aasta jooksul, mis oli kõige lühem tuvastatud ajavahemik) vaid laboratoorsete katsete käigus. Sellist biolagunemist ei ole kunagi tegelikus olukorras vaatlusel tuvastatud. Lisaks, kuigi oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti biolagunemist vabas õhus võib pidada palju kiiremaks kui tavaplasti oma, võib negatiivne mõju keskkonnale olla sellevõrra veelgi suurem nimetatud biolagunemise etapis.
- 129 Oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti biolagunemise kohta – juhul, kui see ladestatakse prügilasse – järeldatakse Eunomia uuringus, et hüpotees, et biolagunemist ei toimu, ei leidnud kinnitust. Selle uuringu kohaselt võib küll toimuda biolagunemine prügila väliskihtides, kus nimetatud plast puutub hapnikuga kokku (aeroobne biolagunemine), ent seevastu on biolagunemine vähene või isegi olematu prügila süvakihtides, kus hapnikku on vähe. Nendes süvakihtides on siiski võimalik anaeroobne biolagunemine. Ent anaeroobne biolagunemine tekitab metaani, mis on 25 korda kahjulikum kasvuhoonegaas kui aeroobsel biolagunemisel tekkiv süsinikdioksiid. Seetõttu on oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldav plast veidi problemaatilisem kui tavaplast, sest erinevalt viimasest võib see tekitada kasvuhoonegaaside heidet.
- 130 Lõpuks nähtub Eunomia uuringust, et kättesaadavad teaduslikud andmed ei ole piisavad, et teha kindlaks, kas oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldav plast merekeskkonnas biolaguneb või mitte. Nimetatud uuringus on siiski märgitud, et teatavate katsete tulemused viitavad sellele, et niisuguses keskkonnas fragmenteerub seda tüüpi plast kiiremini kui tavaplast, kuid selle biolagunemine toimub palju aeglasemalt kui maal, vabas õhus, mis tähendab, et jäägid võivad jääda keskkonda määramata ajaks või piisavalt pikaks ajaks, et keskkonda tõsiselt kahjustada.

- 131 Teiseks, vastavalt 16. jaanuari 2018. aasta aruandele, milles korratakse Eunomia uuringu järeldusi, on oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti eelnev kokkupuude soojus- ja/või ultraviolettkiirgusega vajalik eeltingimus selleks, et järgmises etapis toimuks biolagunemine. Samuti nähtub aruandest esimesena, et miski ei võimalda kindlalt järeldada, et seda tüüpi plasti biolagunemine vabas õhus tegelikus olukorras tõepoolest toimub. Teisena on sama aruande kohaselt võimalik oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemine prügila väliskihtides, ent see on väike või isegi olematu süvakihtides, kus seda tüüpi plast on kasvuhoonegaaside seisukohast problemaatilisem kui tavaplast. Kolmandana on samas aruandes märgitud, et kättesaadavad andmed ei võimalda kindlalt väita, et merekeskkonnas toimub biolagunemine mõistliku aja jooksul ning et igal juhul oleks see tõenäoliselt palju aeglasem kui maal, vabas õhus ja tekitaks märkimisväärset keskkonnakahju.
- 132 Nii Eunomia uuring kui ka 16. jaanuari 2018. aasta aruanne olid aga direktiivi 2019/904 koostamise ja vastuvõtmise ajal kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadavad. Nimelt esitas komisjon selle aruande Euroopa Parlamendile ja nõukogule 16. jaanuaril 2018 ehk enne selle direktiivi vastuvõtmist 5. juunil 2019; komisjon tegutses vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. detsembri 1994. aasta direktiivi 94/62/EÜ pakendite ja pakendijäätmete kohta (EÜT 1994, L 365, lk 10; ELT eriväljaanne 13/13, lk 349), mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/720 (ELT 2015, L 115, lk 11), artikli 20a lõikele 2. Eunomia uuring on aluseks 16. jaanuari 2018. aasta aruandele, milles on sellele korduvalt viidatud. Sellest tuleneb, et ka see uuring oli kolme asjaomase institutsiooni käsutuses enne 5. juunit 2019.
- 133 Kolmandaks kinnitab oxo deklaratsioon, et ei ole tõendatud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast on mõistliku aja jooksul asjakohaselt biolagunev. Kõnealune deklaratsioon, millele on alla kirjutanud paljud ettevõtjad ja kutseorganisatsioonid, valitsusvälised organisatsioonid, institutsioonid, teadusasutused, teadlased ja Euroopa Parlamendi liikmed, on avaldatud Foundation Ellen MacArthuri (Ellen MacArthuri sihtasutus) – sihtasutus, mille eesmärk on edendada ringmajandust – veebisaidil. Sellest tuleneb, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti turustatakse ekslikult kui plastireostuse probleemi lahendust ning seda esitletakse ekslikult mõistliku aja jooksul biolagunevana. Nimelt sõltub biolagunemine pärast niisuguse plasti fragmenteerumist väikesteks jääkideks keskkonnatingimustest, mis varieeruvad ja see plast säilib sageli kauem või isegi palju kauem kui mõne kuu või isegi mitu aastat. Selle aja jooksul on keskkonnas endiselt fragmente, millel võib olla negatiivne mõju keskkonnale ja inimeste tervisele.
- 134 Tähtis ei ole, et 6. novembril 2017 avaldatud ja eelmises punktis kokkuvõtlikult kirjeldatud oxo deklaratsiooni esialgne versioon eemaldati 2018. aasta juunis Fondation Ellen MacArthuri veebisaidilt selleks, et kõnealune sihtasutus saaks läbi vaadata kolmanda isiku kaebuse, ega see, et seda deklaratsiooni muudeti enne uuesti veebis avaldamist 2019. aasta mais. Nimelt selgitavad 2019. aastal tehtud muudatused selle deklaratsiooni sisu, kuid ei muuda selle tähendust.
- 135 Ent ühelt poolt avaldati oxo deklaratsioon Fondation Ellen MacArthuri veebisaidil, see tähendab, et see on üldsusele kättesaadav. Teiselt poolt avaldati, selle deklaratsiooni – olgu see siis esialgne või muudetud versioon – enne seda, kui direktiiv 2019/904 5. juunil 2019 vastu võeti.
- 136 Lisaks on 16. jaanuari 2018. aasta aruandes, mille kohta on eespool punktis 132 tuvastatud, et see oli kättesaadav kolmele asjaomasele institutsioonile, viidatud oxo deklaratsioonile.

- 137 Seega tuleb asuda seisukohale, et oxo deklaratsioon oli üldkasutatav ja seega kättesaadav kolmele asjaomasele institutsioonile direktiivi 2019/904 koostamise ja vastuvõtmise ajal (vt selle kohta 8. juuli 2010. aasta kohtuotsus Afton Chemical (C-343/09, EU:C:2010:419, punkt 39).
- 138 Neljandaks kinnitab ka De Wilde uuring oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemise kohta Eunomia uuringu ja 16. jaanuari 2018. aasta aruande järeldusi.
- 139 Nimelt, nagu märgib komisjon, nähtub De Wilde uuringust, et kuigi kaks artiklit – neist esimene, Jakubowicz, I., Yarahmadi, N., ja Arthurson, V., „Kinetics of abiotic and biotic degradability of low-density polyethylene containing prodegradant additives and its effect on the growth of microbial communities“ („Lagunemist soodustavaid lisandeid sisaldava madala tihedusega polüetüleenide abiootilise ja biootilise lagundatavuse kineetika ja selle mõju mikroobikoosluste kasvule“), avaldatud 2011. aasta mais (edaspidi „Jakubowiczi 2011. aasta uuring“), ning teine, Chiellini, E., Corti, A., ja Swift, G., „Biodegradation of Thermally-oxidised, Fragmented Low-density Polyethylenes“ („Termiliselt oksüdeeritud fragmenteeritud madala tihedusega polüetüleenide biolagundamine“) 2003. aastast (edaspidi „Chiellini ja Corti uuring“) – näitasid, et seda tüüpi plasti biolagunemise protsent oli märkimisväärne, siis kõik teised kättesaadavad artiklid näitavad, et biolagunemise tase on olematu või (väga) väike. Viidatud uuringus järeldati, et vaieldakse selle üle, millise biolagunemise tasemeni võib jõuda oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast.
- 140 Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei piisa pelgalt asjaolust, et De Wilde uuring pärineb 2013. aasta augustist, et tõendada, et see uuring on aegunud. Nimelt piirduvad hagejad selles osas üldise kinnitusega, mida ei ole tõendatud ja milles ei ole viidatud selle uuringu konkreetsetele lõikudele.
- 141 Lisaks ei lükka De Wilde uuringu järeldust oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemise madala või isegi olematu taseme kohta ümber asjaolu, et uuringu aluseks olevad katsed tehti laboris, mitte aga tegelikus keskkonnas. Nimelt võeti selles uuringus seda asjaolu arvesse. Lisaks nähtub eelkõige eespool punktides 127 ja 133, et keskkonnatingimused varieeruvad ja neid on seega raske laboris reprodutseerida.
- 142 Viimaseks, ühelt poolt avaldati De Wilde uuring veebis, nagu näitab komisjoni kostja vastuse joonealuses märkuses esitatud hüperlink – see tähendab, et see on üldsusele kättesaadav. Teiselt poolt on Eunomia uuringus, mille kohta on eespool punktis 132 tuvastatud, et see oli enne direktiivi 2019/904 vastuvõtmist kättesaadav kolmele asjaomasele institutsioonile, viidatud De Wilde uuringule. Sellest tuleneb, et vastavalt eespool punktis 137 viidatud kohtupraktikale oli De Wilde uuring neile institutsioonidele kättesaadav ka direktiivi väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal.
- 143 Neljandaks kinnitab ka Loughborough' ülikooli uuring Eunomia uuringu ja 16. jaanuari 2018. aasta aruande järeldusi, mis puudutab oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemist.
- 144 Nagu märgib parlament, nähtub sellest uuringust nimelt, et seda tüüpi plasti jääkide fragmenteerumine sõltub keskkonnatingimustest ning seega on võimatu hinnata selle jaoks vajalikku aega, kuid see näib siiski kestvat vabas õhus ja Ühendkuningriigi tingimustes kaks kuni viis aastat. Sama uuringu kohaselt toimub oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemine, mis saab toimuda alles pärast nimetatud fragmenteerumist, väga aeglaselt, mistõttu mõistel „biolagunev“ peaaegu et puudub sisu, välja arvatud juhul, kui sellega kaasneb märge biolagunemise taseme ja selle toimumise tingimuste kohta, eelistatult vastavalt

üldtunnustatud standardile. Loughborough' ülikooli uuringus soovitatakse läbi viia lisauuringuid, et teha kindlaks, kas on toimunud täielik biolagunemine, ja kui see on nii, siis millise ajavahemiku jooksul.

- 145 Vastupidi sellele, mida väidavad hagejad, ei saa järeldada ainuüksi asjaolust, et Loughborough' ülikooli uuring pärineb 2010. aasta jaanuarist, et see on aegunud. Nimelt piirduvad hagejad selles osas üldise kinnitusega, täpsustamata, millised selle uuringu aspektid on aegunud, ega esita tõendeid oma väite põhjendamiseks. Pealegi viitab asjaolu, et Loughborough' ülikooli uuringut on korduvalt mainitud Eunomia uuringus, mis pärineb 2017. aasta aprillist, vastupidi sellele, et esimesena nimetatud uuring on endiselt aktuaalne.
- 146 Lisaks ei sea dokument „OPA Response to Loughborough Report“ („OPA vastus Loughborough' uuringule“), mille hagejad esitasid parlamendile ja nõukogule esitatud repliigi lisas, kahtluse alla Loughborough' ülikooli uuringu järeldust, mis puudutab ebakindlust oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti biolagunemise suhtes. Selle dokumendi kohaselt ajas nimetatud uuring oksüdantide toimet biolagunemise segamini hüdro-biolagunemisega.
- 147 Nimelt tuleb meenutada, et liidu õiguses prevaleerib tõendite vaba hindamise menetluspõhimõte ning ainus tõendite väärtuse hindamise kriteerium on nende usaldusväärsus. Lisaks tuleb dokumendi tõendusjõu hindamiseks teha kindlaks selle sisu tõepärasus ning eriti võtta arvesse dokumendi päritolu, koostamise asjaolusid, adressaati ja seda, kas dokumendi sisu arvestades näib see mõistlik ja usaldusväärne (vt selle kohta 16. mai 2019. aasta kohtuotsus *GMPO vs. komisjon*, T-733/17, EU:T:2019:334, punkt 60).
- 148 Ent nagu väidab parlament, ilma et talle vastu vaieldaks, on eespool punktis 146 nimetatud dokumendi koostaja Oxo-Biodegradable Plastics Association (OPA), kelle tegevjuhatusse kuuluvad üksnes finantsdirektor ja Symphony Environmentali direktor. Lisaks ei ole koos selle dokumendiga esitatud ühtegi tõendit, mis kinnitaks selles esitatud väiteid.
- 149 Seega on kõnealusel dokumendil vaid väike tõendusjõud (vt analoogia alusel 14. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Bank Tejarat vs. nõukogu*, T-346/15, ei avaldata, EU:T:2017:164, punktid 85 ja 86).
- 150 Viimaseks, ühelt poolt on Loughborough' ülikooli uuring kättesaadav Ühendkuningriigi valitsuse keskkonna-, toidu- ja maapiirkondade osakonna veebisaidil. Teiselt poolt on sellele uuringule mitmel korral viidatud Eunomia uuringus, mille kohta on eespool punktis 132 tuvastatud, et see oli enne direktiivi 2019/904 vastuvõtmist kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadav. Sellest tuleneb, et vastavalt eespool punktis 137 viidatud kohtupraktikale oli ka Loughborough' ülikooli uuring neile institutsioonidele kättesaadav.
- 151 Eespool punktides 124–150 nähtub, et direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal oli kolmel asjasse puutuval institutsioonil igakülgne teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldav plast ei biolagune nõuetekohaselt, ning nad võisid ilmset hindamisviga tegemata pidada niisugust ohtu tõendatuks.
- 152 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hagejate argument, et Eunomia uuringus, 16. jaanuari 2018. aasta aruandes ja oxo deklaratsioonis ei ole arvesse võetud erinevust oksüdantide toimet laguneva plasti ja oksüdantide toimet biolaguneva plasti vahel. Nagu on märgitud eespool punktis 14, on teisena nimetatud plasti palju kiirem biolagunemine ja sellest tulenev vahetegu oksüdantide toimet laguneva plasti ja oksüdantide toimet biolaguneva plasti vahel hagejate sõnul tõendatud eri tõenditega, mille arvestamata jätmist hagejad kolmele asjaomasele institutsioonile ette heidavad.

- Kõnesolevad tõendid on järgmised: esiteks hagejate presidendi-peadirektori poolt 16. detsembril 2020 tunnistajana antud ütluste (edaspidi „hagejate presidendi-peadirektori ütlused“) punktid 23 ja 24; teiseks 2. novembri 2018. aasta arvamus oksüdantide toimel biolaguneva plasti tehnoloogia kohta (edaspidi „2. novembri 2018. aasta arvamus“); kolmandaks 2020. aastal avaldatud Queen Mary University of Londoni uuring „Microbial Degradation of Plastic in Aqueous Solutions Demonstrated by CO₂ Evolution and Quantification“ („Plasti mikroobne lagunemine vesilahustes, mida näitab CO₂ areng ja kvantifitseerimine“) (edaspidi „Queen Mary University uuring“); neljandaks Laboratoire d’Océanographie Microbienne de Banyuls-sur-Mer’i (Prantsusmaa) 4. septembri 2020. aasta aruanne; viiendaks Ignacy Jakubowiczi 21. augusti 2017. aasta vastus Ellen MacArthuri sihtasutuse dokumendile plastides sisalduvate oksüdeerumist ja fotolagunemist soodustavate lisaainete kohta (edaspidi „I. Jakubowiczi vastus Ellen MacArthuri sihtasutusele“); kuundaks Symphony Environmental vanemteaduri 23. juunil 2021 antud hinnang (edaspidi „Symphony Environmental vanemteaduri hinnang“) ja seitsmendaks Laboratoire d’Océanographie Microbienne de Banyuls-sur-Mer’i 10. märtsi 2021. aasta uuring „Degradation, biodegradation and toxicity of Oxo-biodegradable Plastics in the oceans“ („Oksüdantide toimel biolagunevate plastide lagunemine, biolagunemine ja toksilisus ookeanides“) (edaspidi „Oxomari uuring“).
- 153 Esiteks, mis puudutab hagejate presidendi-peadirektori ütluste punkte 23 ja 24, siis kinnitab ta oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemise kohta, et kolm asjaomast institutsiooni ei ole tõendanud, et seda tüüpi plast ei biolagune nõuetekohaselt; et seetõttu ei ole täielik turulelaskmise keeld õigustatud; et nimetatud institutsioonid ei ole piisavalt hinnanud oma sekkumise majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid tagajärgi ega ole tõendanud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooted kuuluvad kõige sagedamini randades leitud prügi hulka. Hagejate president-peadirektor rõhutab samuti, et kolm asjaomast institutsiooni ei võtnud üldse arvesse kemikaaliameti arvamust, kes ei olnud veendunud, et see plast fragmenteerub mikroplastiks.
- 154 Liidu õigusakti õiguspärasuse hindamisel tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt lähtuda selle akti vastuvõtmise ajal esinenud faktilistest ja õiguslikest asjaoludest. Eeskätt tuleb akti andja antud kompleksseid hinnanguid analüüsida vaid nende asjaolude alusel, mis olid hinnangute andmise ajal akti andjale teada (vt analoogia alusel 11. septembri 2018. aasta kohtuotsus Apimab Laboratoires jt vs. komisjon, T-14/16, ei avaldata, EU:T:2018:524, punktid 124 ja 137).
- 155 Järelikult ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse hagejate presidendi-peadirektori ütlusi, mis on antud spetsiifiliselt käesoleva hagi jaoks ja mis on seega direktiivi 2019/904 vastuvõtmisest hilisemad.
- 156 Pealegi on need ütlused andnud hagejate president-peadirektor. Seega ei saa vastavalt eespool punktides 147 ja 149 viidatud kohtupraktikale nende andjat pidada hagejatest sõltumatuks ja nendel ütlustel on seega vaid vähene tõendusjõud.
- 157 On tõsi, et oma väidete toetuseks viitab hagejate president-peadirektor kolmele tema ütlustele lisatud dokumendile: esiteks Eunomia Research & Consultingu 9. mai 2019. aasta uuring „Analysis of Branded Items found on UK beaches“ („Ühendkuningriigi randadest leitud kaubamärgistatud esemete analüüs“), teiseks kemikaaliameti esindaja 30. oktoobri 2018. aasta e-kiri hagejatele ja kolmandaks eespool punktides 35 ja 55 nimetatud 30. aprilli 2019. aasta kiri.

- 158 Eespool punktis 157 mainitud uuringu kohta kinnitab hagejate president-peadirektor, et selles uuringus ei tuvastatud Ühendkuningriigi randadest leitud prügi hulgas ühtegi oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodet. Siiski tuleb märkida, et selle uuringu ainus eesmärk on tuvastada nendest randadest leitud esemete kaubamärgid, et teha kindlaks, millised ettevõtjad on need esemed turule lasknud. Seega ei ole uuringus täpsustatud, millistest plastitüüpidest koosnevad leitud esemed.
- 159 Eespool punktis 157 mainitud e-kirja kohta piisab, kui tuua esile, et nimetatud amet märgib seal, et ta ei ole „selles etapis veendunud“, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist „tekib mikroplasti“, – kusjuures tuleb täpsustada, et mõiste „mikroplast“ tähistab üldiselt vähem kui 5 mm fragmente, mis kalduvad keskkonnas kuhjuma, selle asemel et mõistliku aja jooksul biolaguneda. Seega ei saa seda e-kirja pidada kemikaaliameti kindlaks seisukohavõtuks. Vastupidi, kuivõrd kemikaaliamet märgib selles e-kirjas, et tal on vaja lisatähtaega tegemaks kindlaks, kas saadud teave tõendab mikroplasti moodustumist, ja ta kavatses nõuda hagejatelt lisateavet, siis toob see e-kiri esile kemikaaliameti kahtlused kõnesolevas küsimuses.
- 160 30. aprilli 2019. aasta kirja kohta tuleb meelde tuletada, et komisjon palub selles kemikaaliametil lõpetada REACH-määruse artiklite 68–73 alusel algatatud piirangute kehtestamise menetlus. Siiski ei saa seda kirja käsitada nii, et see väljendab komisjoni huvi puudumist saada teaduslikke andmeid, kuna – nagu nähtub eespool punktist 121 – ta võib koguda teaduslikke andmeid muudest allikatest.
- 161 Järelikult ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse hagejate presidendi-peadirektori ütluste punkte 23 ja 24.
- 162 Teiseks väidavad hagejad 2. novembri 2018. aasta arvamuse puhul, et nad tuginevad selles arvamuses viidatud tõenditele. Ühelt poolt on tegemist Eyheraguibeli ja teiste poolt tehtud 23. mai 2017. aasta uuringuga „Characterisation of oxidised oligomers from polyethylene films by mass spectrometry and NMR spectroscopy before and after biodegradation by a *Rhodococcus rhodochrous* strain“ („Polüetüleenkilede oksüdeeritud oligomeeride iseloomustamine massispektromeetria ja NMR-spektroskoopia abil enne ja pärast biolagundamist *Rhodococcus rhodochrous*'e tüve abil“), milles tuvastati 95% biolagunemise määr oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava, suure tihedusega polüetüleeni proovi puhul pärast seda, kui ta oli 240 päeva jooksul kokku puutunud konkreetse mullabakteriga. Teiseks nähtub 2. novembri 2018. aasta arvamusest, et D. Dussudi jt 18. juuli 2018. aasta uuringus „Colonisation of Non-biodegradable and Biodegradable Plastics by Marine Organisms“ („Biolagunematute ja biolagunevate plastide koloniseerimine mereorganismide poolt“) on järeldatud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavate plastiproovide koloniseerimine on pärast kuue nädala pikkust kokkupuudet teatavate merebakteritega 30 korda suurem kui tavaplasti proovide koloniseerimine.
- 163 Ent kuigi teatavate punktide osas saab hagiavalduse teksti toetada ja täiendada viidetega hagiavaldusele lisatud dokumentide osadele, ei saa üldine viide teistele dokumentidele, isegi kui need on hagiavaldusele lisatud, korvata selliste õigusliku argumentatsiooni põhielementide puudumist, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 ja kodukorra artikli 76 punkti d kohaselt peavad olema märgitud hagiavalduses. Seega ei ole lisadest hagi alusena käsitletavate väidete ja argumentide väljaotsimine ja kindlakstegemine Üldkohtu ülesanne, kuna lisadel on üksnes tõenduslik ja abistav ülesanne (11. septembri 2014. aasta kohtuotsus MasterCard jt vs. komisjon, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, punktid 40 ja 41, ning 15. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals vs. komisjon, T-307/18, ei avaldata, EU:T:2020:487, punkt 239).

- 164 Käesoleval juhul on hagiavalduses 2. novembri 2018. aasta arvamust mainitud üksnes joonealuses märkuses olevas viites seda teatist sisaldavale 14-leheküljelisele lisale. Selles joonealuses märkuses piirduvad hagejad järgmise märkusega: „[A]rvestades näiteks [2. novembri 2018. aasta arvamuses] ära märgitud tõendeid“. Veelgi enam, hagejad tõdevad samas joonealuses märkuses, et see arvamus kinnitab nende järeldust, et „artiklis 5 sätestatud keeld põhineb valel ja/või ebapiisavalt põhjendatud alusel osas, milles seda kohaldatakse oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes, ning et see toob esile „küsimused, mida oleks tulnud arvesse võtta“. Oma repliikides parlamendile, nõukogule ja komisjonile piirduvad hagejad kas üldise viitega 2. novembri 2018. aasta arvamust sisaldavale lisale või viitega selle arvamuse kuuele leheküljele, täpsustamata, milline on selles kuueleheküljelises kogumis asjasse puutuv argument.
- 165 Pealegi, kuna selle arvamuse koostas ilma igasuguse teadusliku ettevalmistuseta advokaat, ei saa seda arvata parimate kättesaadavate teaduslike andmete hulka eespool punktis 119 viidatud kohtupraktika tähenduses. Lisaks, kuigi advokaati julgustati tegutsema oma arvamuse koostamisel sõltumatu otsustajana ja esitama oma reservatsioone, on siiski tõsi, et Symphony Environmental Technologies on teda volitanud seda arvamust koostama ja maksis talle selle eest tasu. Seega saab eespool punktides 147 ja 149 viidatud kohtupraktika kohaselt kõnealusele arvamusele omistada vaid vähese tõendusjõu.
- 166 See on nii seda enam, et 2. novembri 2018. aasta arvamuses viidatud tõendeid ei ole selle teatise lisa esitatud. Teine, nimelt D. Dussudi jt uuring ei ole toimikus, samas kui esimene, st R. Eyheraguibeli jt uuring on selles esitatud üksnes seetõttu, et hagejad esitasid selle repliigi staadiumis. Seega ei ole selle arvamuse usaldusväarsust võimalik täpselt kontrollida.
- 167 Seega ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse 2. novembri 2018. aasta arvamust.
- 168 Kolmandaks, mis puudutab Queen Mary University uuringut, siis tuginevad hagejad selle ühele lõigule, millest nähtub, et vesilahuse puhul laguneb seda tüüpi plast 90 korda kiiremini kui tavaplast.
- 169 Sellega seoses tuleb märkida, et Queen Mary University uuringus on märgitud, et ta kohaldas oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plastiproovi biolagunevuse katsetamiseks uut meetodit. See uus meetod ei seisne mitte selles, et proov paigutatakse pinnasesse, st keskkonda, mille puhul ei ole teada ei bakterite kontsentratsioon ega selles sisalduvate bakteri tüüp, vaid konkreetse bakteri proovile asetamises. Queen Mary University märkis, et seda meetodit kasutades tuvastas ta, et sellise proovi biolagunevus, mis puutus 450 tunni jooksul kokku ultraviolettkiirgusega ja seejärel erilise mullabakteriga, on 35 päeva möödudes 90 korda suurem kui tavaplastil, mida käideldakse sama meetodit kasutades.
- 170 Samas ei võtnud kolm asjaomast institutsiooni arvesse mitte küll Queen Mary University uuringut, mis ei olnud veel kättesaadav, aga vähemasti arvestasid selle sisu. Nimelt viitab Eunomia uuring Queen Mary University uuringu ühe autori – Dr R. Rose'i – edastatud teabele. Sellega seoses on Eunomia uuringus rõhutatud, et Queen Mary University kasutatud meetodi osas ei valitse kaugeltki üksmeel ega ole kindel, et selle ülikooli poolt laboris täheldatud tulemusi oleks võimalik saavutada tegelikus olukorras.

- 171 Peale selle on Queen Mary University uuring tehtud pärast direktiivi 2019/904 vastuvõtmist, kuna see koostati 2019. aasta augustis ja avaldati 2020. aastal. Seega ei saa vastavalt eespool punktis 154 viidatud kohtupraktikale kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud seda uuringut arvesse.
- 172 Neljandaks, mis puudutab Banyuls-sur-Mer'i labori aruannet, siis rõhutavad hagejad, et selles on märgitud, et plast, mis sisaldab oksüdeerumist soodustavat lisaainet, eelkõige hagejate toodetud lisaainet, on merekeskkonnas biolagunev ja seda palju tõhusamalt kui tavaplast.
- 173 Banyuls-sur-Mer'i labori 4. septembri 2020. aasta aruanne on siiski hilisem kui direktiivi 2019/904 vastuvõtmine. Seega ei saanud kolm asjaomast institutsiooni eespool punktis 154 viidatud kohtupraktika kohaselt seda arvesse võtta. Igal juhul ei ole see aruanne teaduslik uuring, mis sisaldab läbiviidud katsete tulemusi, vaid poolteist lehekülge pikk dokument, milles on esitletud projekti, mis kannab nime Oxomar.
- 174 Viiendaks tuginevad hagejad Research Institutes of Swedeni (RISE) kaasprofessori J. Jakubowicz'i vastusele Ellen MacArthuri sihtasutusele. Selles on märgitud, et tema sõnul „ei piirdu [oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti lagunemisprotsess] üksnes fragmenteerumisega, vaid seisneb materjali täielikus muutumises[:] suure molekulaarmassiga polümeer laguneb monomeerideks ja oligomeerideks; süsivesinike molekulid muutuvad hapnikku sisaldavateks molekulideks, mis võivad olla bioassimileerunud“.
- 175 Selles osas piisab, kui märkida, et W. Jakubowicz'i vastus Ellen MacArthuri sihtasutusele on lihtsalt poolteist lehekülge pikk mõtteavaldus, mis ei viita ühelegi teaduslikule uuringule. Isegi kui eeldada, nagu märgib komisjon, et see vastus põhineb kahel varasemal artiklil, nimelt Jakubowicz'i 2011. aasta uuringul ning Chiellini ja Corti uuringul, on eespool punktis 139 märgitud, et De Wilde uuringu kohaselt on nendes kahes artiklis väljendatud arvamus ainulaadne. Lisaks on neid artikleid Eunomia uuringus nõuetekohaselt mainitud.
- 176 Järelikult ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse I. Jakubowicz'i vastust Ellen MacArthuri sihtasutusele.
- 177 Kuuendaks, mis puudutab Symphony Environmental'i vanemteaduri hinnangut, siis esimesena tuginevad hagejad neile selleks, et vastata kolme asjaomase institutsiooni poolt kostja vastuses esitatud tõenditele, see tähendab selleks, et tõendada, et esineb erinevus oksüdantide toimel laguneva plasti ja oksüdantide toimel biolaguneva plasti vahel. Symphony Environmental'i vanemteadur märgib esiteks, et standard TR 15351, mille töötas välja Euroopa Standardikomitee (CEN) ja mida on tsiteeritud Eunomia uuringus, eristab oksüdantide toimel toimuvat lagunemist, mis on määratletud kui „makromolekulide oksüdatiivsest lõhustumisest tulenev lagunemine“, oksüdantide toimel toimuvat biolagunemisest, mis on määratletud kui „lagunemine, mis tuleneb oksüdatiivsetest ja rakuvahendatud nähtustest ühel ja samal ajal või üksteise järel“. Teiseks erineb oksüdantide toimel laguneva plasti keemiline koostis oksüdantide toimel biolaguneva plasti keemilisest koostisest, kuna teisena nimetatud plastis sisalduv oksüdeerumist soodustav lisaaine teeb võimalikuks vastavuse oksüdantide toimel biolagunemise mõiste määratlusele standardis TR 15351. Kolmandaks, kuigi oksüdantide toimel biolagunemise kohta ei ole ühtegi Euroopa standardit, eristavad riiklikud standardid ja meetodid lagunevat plasti ja biolagunevat plasti. Neljandaks on sellise vaheteo olemasolu väidetavalt kinnitanud eri teadlased.

- 178 Teiseks tuginevad hagejad nimetatud ütlustele, et tõendada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast on biolagunev. Symphony Environmental vanemteadur väidab esiteks, et Eunomia uuringus tunnistatakse, et määrava tähtsusega küsimus ei ole mitte teada saada, kas seda tüüpi plast on täielikult biolagunev, vaid kindlaks teha, kas selle jaoks vajalikku aega saab pidada vastuvõetavaks. Teiseks on oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunevus väidetavalt tõendatud arvukate tõenditega. Kolmandaks on väidetavalt võimatu teha biolagunemise kohta katseid tegelikus keskkonnas ja laboritingimused on biolagunemisele üldiselt ebasoodsamad kui tegelikud tingimused. Neljandaks näitavat erinevad uuringud, et nimetatud plastik on merekeskkonnas biolagunev.
- 179 Tuleb märkida, et Symphony Environmental vanemteaduri hinnang pärineb ühe hageja ühelt töötajalt, kes vastutab toote d2w eest; see on koostatud hagejate palvel ja konkreetset käesoleva hagi jaoks ning selle eesmärk on kaitsta hagejate huve. Seega on vastavalt eespool punktides 147 ja 149 viidatud kohtupraktikale sellel vaid vähene tõendusjõud. Lisaks, kuna see arvamusalaldus on direktiivi 2019/904 vastuvõtmisest hilisem, ei saa vastavalt eespool punktis 154 viidatud kohtupraktikale kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad seda arvesse ei võtnud.
- 180 On tõsi, et Symphony Environmental vanemteaduri hinnangut toetavad sellele lisatud tõendid ning oma repliigis tuginevad hagejad nendest lisadest kolmele, nimelt esiteks Interteki labori poolt kemikaaliameti jaoks koostatud 24. mai 2018. aasta aruandele „Oxo-biodegradable plastics and the microplastics: Towards a logical approach“ („Oksüdantide toimel lagunevad plastid ja mikroplastid: loogilise lähenemisviisi suunas“) (edaspidi „Interteki labori aruanne“), teiseks ühe teadlase kirjutisele „Evidence in Response to the UK Government’s July 2019 Call for Evidence on Standards for Bio-Based, Biodegradable, and Compostable Plastics“ („Tõendid, mis esitati vastuseks Ühendkuningriigi valitsuse 2019. aasta juulis esitatud üleskutsele bioressursipõhise, biolaguneva ja kompostitava plasti standardite kohta“), mis kannab kuupäeva 7. oktoober 2019 (edaspidi „7. oktoobri 2019. aasta toetus“), ning kolmandaks Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katse tulemustele (edaspidi „Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katse“).
- 181 Igal juhul ei toeta hagejate argumente ükski Symphony Environmental vanemteaduri hinnangu kolmest lisast.
- 182 Nimelt, mis puudutab Interteki labori aruannet, milles on muu hulgas märgitud, et „olenemata [biolaguneva plasti lagunemiskiirusest], on see suurem kui tavalise plasti oma“ ja „teiste seni tehtud uuringute tulemuste erinevused on astme küsimus“, siis tuleb rõhutada, et see aruanne koostati Symphony Environmental taotlusel. Seega saab vastavalt eespool punktides 147 ja 149 viidatud kohtupraktikale nimetatud aruandel olla vaid vähene tõendusjõud.
- 183 Seoses 7. oktoobri 2019. aasta toetusega, milles järeldati, et „[o]n väga ebatõenäoline, et mikroplasti moodustub oksüdantide toimel biolaguneva plasti puhul“, tuleb täpsustada, et see on hilisem kui direktiivi 2019/904 vastuvõtmine. Vastavalt eespool punktis 154 viidatud kohtupraktikale ei saa institutsioonidele ette heita selle arvesse võtmata jätmist. Igal juhul ei ole 7. oktoobri 2019. aasta toetuse puhul tegemist teadusuuringuga, milles esitatakse katsetulemused, vaid lihtsalt kuueleheküljelise kinnitusega, mis on koostatud vastuseks Ühendkuningriigi valitsuse üleskutsele bioressursipõhise, biolaguneva ja kompostitava plasti standardite kohta.
- 184 Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katse, mis tehti hagejate lähtesegu d2w sisaldaval plastproovil, näitab, et biolagunemise määr on 88,86%, mis saavutati 121 päeva jooksul. Tuleb siiski rõhutada, et plasti fragmenteerumine ja omastamine mikroorganismide poolt sõltub keskkonningimustest. Ent nagu nähtub eelkõige eespool punktides 127 ja 133, on need

tingimused erinevad ega vasta laborikatsete tingimustele. Seega, asjaolu, et laboris saavutati biolagunemise määr 88,86%, ei tõenda, et sama määr saavutatakse sama tähtaja jooksul tegelikult olukorras.

- 185 Järelikult ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangut, Interteki labori aruannet, 7. oktoobri 2019. aasta toetust ja Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katset.
- 186 Seitsmendaks, Oxomari uuringu kohta, mis on lisatud Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangule, järeldavad selle autorid, et osa tõendeid näitab, et oksüdeerimist soodustavat lisaainet sisaldav plast on merekeskkonnas biolagunev. Nad ei tea siiski, kas selline biolagunemine on täielik.
- 187 Oxomari uuring, mis pärineb 10. märtsist 2021, on siiski hilisem kui direktiivi 2019/904 vastuvõtmine. Vastavalt eespool punktis 154 viidatud kohtupraktikale ei saa institutsioonidele ette heita selle arvesse võtmata jätmist.
- 188 Lisaks ei tõenda see uuring, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast on kahe aasta jooksul merekeskkonnas täielikult biolagunev. Seega ei saa asuda seisukohale, et see lükkaks ümber eelkõige Eunomia uuringu järeldused selles küsimuses.
- 189 Lõpuks tuleb märkida, et eespool punktis 152 mainitud argumendi põhjendamiseks väidavad hagejad veel, et Euroopas plasti biolagunemise katsetamiseks kõige sagedamini kasutatav standard EN 13432 ei ole oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti korral asjakohane.
- 190 Sellega seoses ei väida hagejad, et plast, mis sisaldab nende lähtesegu d2w, vastab standardile EN 13432, mille kohta Eunomia uuringus on täpsustatud, et aeroobse lagunemise korral on nõutav vähemalt 90% süsinikdioksiidi ja biomassi ümberarvestuskurss maksimaalselt kuue kuu jooksul.
- 191 Nad väidavad, et standardis EN 13432 hinnatakse plastproovi biolagunemist erilistes tingimustes, nimelt tööstusliku kompostimise tingimustes. Nad järeldavad sellest, et standard EN 13432 ei ole lähtesegu d2w biolagunemise hindamiseks asjakohane, kuna see segu ei ole ette nähtud kompostimiseks ja kuna seda ei turustata kompostitavana. Ameerika standardit ASTM D 6954 tuleb kasutada seda tüüpi plasti biolagunemise mõõtmiseks, kuna see on mõeldud biolagunemiseks vabas õhus, mitte tööstusliku kompostimise eritingimustes.
- 192 On tõsi, et Eunomia uuringus on märgitud, et liidu tasandil on olemas mitte üks, vaid mitu standardit, mis võimaldavad hinnata plasti biolagunemist; et mõni neist on pelgalt meetod; et mõni neist on riigisisene ja et need arenevad pidevalt.
- 193 Samuti on tõsi, et kuna igas keskkonnas (tööstuslik kompostimine, magevesi, merekeskkond, pinnas ja prügilad) on oma tingimused, ei võimalda standardid, mis võimaldavad mõõta biolagunemist teatavas keskkonnas, seda mõõta teistes keskkondades. Nii nähtub Eunomia uuringust, et kompostimise teel biolagunemist käsitlevad standardid, mille hulka kuulub standard EN 13432, erinevad standarditest, mis võimaldavad mõõta biolagunemist magevees, merekeskkonnas või pinnases, ning standarditest, mis on välja töötatud oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti lagunemise mõõtmiseks. Viimati nimetatud arendati välja hiljuti. Nende hulgas on Ameerika standard ASTM D 6954, Ühendkuningriigi standard BS 8472:2011 ja Prantsuse standard AC T 51-808. Samas uuringus on täpsustatud, et selliste

- standardite väljatöötamine, mis mõõdavad konkreetset oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti lagunemist, on seletatav asjaoluga, et ükski muu standard ei nõua proovi eelnevat kokkupuudet ultraviolettkiirguse ja/või soojusega, samas kui sellise eelneva kokkupuute puudumisel on peaaegu kindel, et proov ei biolagune.
- 194 Eunomia uuringus on veel täpsustatud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavad plastitootjad ei turusta seda kompostitavana kooskõlas standardiga EN 13432, vaid seal, vastupidi, on väidetud, et see ei ole kompostitav.
- 195 Lõpuks nõustusid kolm asjaomast institutsiooni menetlust korraldava meetme raames küsimustele vastates, et standard EN 13432 on asjakohane, et hinnata plasti biolagunemist tööstusliku kompostimise teel, kuid sõltuvalt kavandatud kasutusotstarbest võivad selle biolagunemise hindamisel olla asjakohased muud standardid.
- 196 Nagu aga on märgitud Eunomia uuringus, on ainus keskkond, mille tingimusi saab laboris rahuldavalt korrata, kompostimine, kuna tegemist on tööstusliku protsessiga, mis on sellisena kontrollitav. Seetõttu ei pruugi laboratoorsete katsete tulemused teiste keskkondade puhul olla tegelikus olukorras korratavad. Seega, isegi kui eeldada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plastiproovi testitakse, et hinnata selle biolagunevust tingimustes, mis ei ole tööstusliku kompostimise tingimused, muu standardi kui EN 13432, näiteks standardi ASTM D 6954 alusel, ei ole laboris läbi viidud katse tulemus tingimata korratav tegelikus olukorras. Nagu on märgitud eespool punktis 184, kuigi Eurofini labori 25. juuli 2017. aasta katse aruanne näitab, et lähtesegu d2w sisaldav plastiproov vastab standardile ASTM D 6954, kuna selle biolagunemise määr oli 88,86 %, ei tõenda see, et sama määr saadakse tegelikus olukorras.
- 197 Lisaks tuleb tõdeda, nagu märkis parlament vastuseks eespool punktis 195 mainitud menetlust korraldavale meetmele, et liidu tasandil ei ole ühtset standardit, mis võimaldaks hinnata oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti biolagunemist, vaid üksnes riigisiseseid norme, mille kriteeriumid ja künnis on erinevad. Näiteks Eunomia uuringu kohaselt, kuigi USA standardis ASTM D 6954 on kehtestatud 60% lagunemise künnis, on Ühendkuningriigi standardis BS 8472 kehtestatud süsiniku massi muundumise 50% künnis.
- 198 Lõpuks nähtub Eunomia uuringust, et tööstuslik komposteerimine on kõigis keskkondades kõige agressiivsem, st biolagunemisele kõige soodsam. Seetõttu on vähetõenäoline, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti proovid, mis ei ole tööstusliku kompostimise tingimustes nõuetekohaselt biolagunevad ja mis ei vasta standardile EN 13432, laguneks nõuetekohaselt ka muudes keskkondades, näiteks pinnases või merekeskkonnas. Seega ei saa asuda seisukohale, et standard EN 13432 ei ole asjakohane seda tüüpi plasti biolagunemise hindamisel muudel tingimustel kui tööstusliku kompostimise tingimused.
- 199 Seega tuleb asuda seisukohale, et kui kolm asjaomast institutsiooni leidsid standardi EN 13432 alusel läbi viidud uuringute põhjal, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev, ei ületanud nad ulatusliku kaalutlusõiguse piire, mis neil eespool punktis 115 viidatud kohtupraktika kohaselt keskkonna valdkonnas on.
- 200 Seetõttu ei saa nõustuda hagejate argumentidega, mis on kokkuvõtlikult esitatud eespool punktis 152.

201 Seega tuleneb eespool punktides 124–200, et kolme asjaomase institutsiooni käsutuses oli võimalikult igakülgne teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev, ning et nad ei teinud ilmset hindamisviga, kui leidsid, et selline risk on olemas.

2) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav

202 Direktiivi 2019/904 põhjenduses 15 esitatud väite puhul, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav, tuleb täpsustada, et 16. jaanuari 2018. aasta aruandes on märgitud, et kompostimine on täiustatud biolagunemine, mis toimub kontrollitavates tingimustes ning mida iseloomustab eelkõige sundventilatsioon ja looduslik soojuse tootmine, mis tuleneb materjali sees toimuvast bioloogilisest aktiivsusest.

203 Kostja vastuses väidavad komisjon ja parlament, et nad tuginesid Eunomia uuringule, 16. jaanuari 2018. aasta aruandele, oxo deklaratsioonile ja De Wilde uuringule, et järeldada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav.

204 Nagu on märgitud eespool punktides 132, 135 ja 142, olid need dokumendid direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadavad.

205 Nimelt nähtub Eunomia uuringust, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei sobi üheski vormis kompostimiseks ja see ei vasta standardile EN 13432, mis – nagu on märgitud eespool punktis 190 – nõuab 90-protsendilist biolagunemist kuue kuu jooksul. Eunomia uuringus on selle kohta märgitud, et teadusliku uuringu käigus saadud suurim biolagunemise määr on palju väiksem kui 90% ja et see saadi palju pikema aja jooksul kui kompostimistööstuses kehtivad tähtajad, tuues nii kaasa plastikfragmentide leviku ohu. Nagu on märgitud eespool punktis 194, näitab see uuring veel, et enamik seda tüüpi plasti tootjaid ei väida, et see on kompostitav.

206 16. jaanuari 2018. aasta aruandes kinnitatakse, et olemasolevate andmete põhjal näib, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei sobi ühelgi viisil kompostimiseks või anaeroobseks käärimiseks ega vasta liidus praegu kehtivatele kompostitavaid pakendeid käsitlevatele standarditele. Aruandes on samuti märgitud, et protsessi käigus tekkinud plastikfragmendid võivad kahjustada komposti kvaliteeti.

207 Ka oxo deklaratsioonis on märgitud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei vasta ühelegi standardile, mida kohaldatakse plastpakenditele või plasti taasväärtustamisele, kuna selle biolagunemine kestab liiga kaua ja kompostis võivad säilida plastiku fragmendid, mis võivad seega mõjutada komposti kvaliteeti või isegi keskkonda edasi kanduda.

208 Samuti jõuti De Wilde uuringus järeldusele, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei vasta erinevatele tööstusliku või majapidamise kompostimise standarditele.

209 Eespool punktides 202–208 nähtub, et direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal oli kolmel asjasse puutuval institutsioonil täieulatuslik teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav, ning nad võisid ilmselget hindamisviga tegemata pidada niisugust riski tõendatuks.

210 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hagejate argument, et kolm asjaomast institutsiooni ei võtnud arvesse tõendeid, mis nende arvates tõendavad, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast on kompostitav ega kujuta endast riski, see tähendab esiteks hagejate

presidendi-peadirektori ütluste punktid 23 ja 24, teiseks Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangu punktid 56 ja 58, kolmandaks Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katse ning neljandaks Euroopa Regioonide Komitee ettepanek muuta direktiivi 2019/904 artiklit 3.

- 211 Tuleb märkida, et oma ütluste punktides 23 ja 24 piirdub hagejate president-peadirektor kinnitusega, et ühelt poolt ei ole kolm asjaomast institutsiooni selgitanud, miks on oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti kompostimine soovitatav, ning teiselt poolt ei ole need institutsioonid esitanud põhjusi, miks asjaolu, et seda tüüpi plast ei ole kompostitav, kujutab endast niisugust riski keskkonnale või inimeste tervisele, mis õigustaks selle keelamist.
- 212 Samuti kinnitab Symphony Environmentali vanemteadur oma hinnangu punktides 56 ja 58, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole töötatud välja vastamaks standardile EN 13432; et mitmel põhjusel ei ole vaja, et seda tüüpi plast oleks kompostitav ja et asjaolu, et see ei ole kompostitav, ei õigusta selle keelamist.
- 213 Siiski ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud vastavalt eespool punktides 155 ja 156 ning punkti 179 esitatud põhjustel arvesse hagejate presidendi-peadirektori ütluste punkte 23 ja 24 ning Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangu punkte 56 ja 58.
- 214 Lisaks ei saa hagejad selleks, et tõendada, et nende lähtesegu d2w sisaldav plast on kompostitav, väita, et see läbis edukalt ISO 14855 standardi kohaselt läbi viidud katsed, nimelt Eurofinsi labori 25. juuli 2017. aasta katse. Eespool punktist 184 nähtub, et asjaolu, et laboris saavutati teatav biolagunemise määr, ei tõenda, et sama määr saavutatakse sama tähtaja jooksul tegelikus olukorras.
- 215 Lisaks ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse Euroopa Regioonide Komitee ettepanekut muuta direktiivi 2019/904 ettevalmistavates materjalides selle artiklit 3 nii, et teatavaid sünteetilisi polümeere, mida ASTM D 6002 standardi kohaselt peetakse biolagunevaks, ei käsitata „plastina“. Tegemist on sünteetiliste polümeeridega, mis „võivad kompostimiskohas bioloogiliselt laguneda määral, mis on võrreldav kompostitavaks peetavate materjalidega“. Nimetatud muudatusettepanekust ei tulene, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast kuuluks sünteetiliste polümeeride hulka, mis võib sel viisil laguneda.
- 216 Viimaseks tõdeb Üldkohus, et hagejad vaidlevad vastu oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti kompostitavusele. Nimelt kinnitavad nad hagiavalduses, et „tegelikult on kompostitav oksüdantide toimel biolagunev plast“. Sellegipoolest tunnistavad nad oma repliikides pärast seda tüüpi plasti ja tavaplasti võrdlemist, et ka viimati nimetatud plast ei ole „kompostitav“, ja oma vastuses menetlust korraldavatele meetmetele, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast „ei ole ette nähtud töötlemiseks kontrollitud jäätmekäitlusrajatistes“.
- 217 Mis puudutab hagejate argumenti, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti sobimatus kompostimiseks ei kujuta endast riski keskkonnale ega inimeste tervisele, siis tuleb rõhutada, et seda tüüpi plasti sobimatus kompostimiseks koos asjaoluga, et see ei ole nõuetekohaselt biolagunev; et seda ei saa ringlusse võtta ja et sellel ei ole tõendatud keskkonnaelist, toob kaasa selle, et vaba õhu kätte jäetuna fragmenteerub see mikroplastiks, mis püsib keskkonnas, kuni see võib-olla lõpuks biolaguneb. Tuleb asuda seisukohale, et vastavalt eespool punktis 115 viidatud kohtupraktikale kuulub küsimus, kas arvestades eelkõige asjaolu, et

see ei ole nõuetekohaselt biolagunev, kujutab oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti sobimatus kompostimiseks endast riski keskkonnale või inimeste tervisele, kolme asjaomase institutsiooni kaalutusõiguse alla.

218 Seega tuleneb eespool punktides 202–217, et kolme asjaomase institutsiooni käsutuses oli võimalikult igakülgne teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav, ning et nad ei teinud ilmset hindamisviga, kui leidsid, et selline risk on olemas.

3) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast kahjustab tavaplasti ringlussevõttu

219 Mis puudutab direktiivi 2019/904 põhjenduses 15 esitatud väidet, et oksüdantide toimel lagunev plast mõjutab negatiivselt tavaplasti ringlussevõttu, siis tuleb märkida, et kostja vastuses ja vasturepliiis väidavad kolm asjaomast institutsiooni, et nad tuginesid Eunomia uuringule, 16. jaanuari 2018. aasta aruandele, oxo deklaratsioonile ja Loughborough' ülikooli uuringule.

220 Nagu on märgitud eespool punktides 132, 135 ja 150, olid need dokumendid direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadavad.

221 Eunomia uuringu kohaselt viitavad kogutud tõendid sellele, et praegu kättesaadav tehnoloogia ei võimalda tuvastada oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti, et eraldada see muust plastist. Seega võetakse see ringlusse koos tavaplastiga. See aga mõjutaks ringlussevõetud plasti kvaliteeti. Kuigi stabiliseerivate ühendite kasutamine võimaldaks teatavatel juhtudel vältida ringlussevõetud plasti kvaliteedi halvenemist, on siiski raske kindlaks määrata vajalikku stabilisaatorite kogust, kuna see sõltub kontsentratsioonist ja kasutatava oksüdeerumist soodustava lisaine tüübist.

222 Lisaks on Eunomia uuringus märgitud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti lagunemine enne ringlussevõttu näib mõjutavat ringlussevõetud plasti füüsikalisi omadusi ja kasutusiga. Uuringus järeldatakse sellest, et ringlussevõetud plast ei sobi igasuguse lõppkasutuse jaoks ning eelkõige ei tohiks seda kasutada pika kasutusajaga toodete tarbeks. Siiski oleks võimalik toota ringlussevõetud plasti, mida saab kasutada lühema kasutusajaga toodete puhul. Eunomia uuringus järeldatakse, et kui ringlussevõetud plast sisaldab oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti, mõjutab see negatiivselt ringlussevõetud plasti turustamise võimalust, selle kvaliteeti ja hinda.

223 16. jaanuari 2018. aasta aruandes, milles korratakse Eunomia uuringu järeldusi, on märgitud, et praegu kättesaadav tehnoloogia ei võimalda ümbertöötlemisettevõtetel oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti identifitseerida ja eraldada ning see võetakse seetõttu tingimata ringlusse koos tavaplastiga, mis võib kaasa tuua ringlussevõetud materjali kvaliteedi halvenemise. Sellist halvenemist ära hoida võivate stabiliseerivate ühendite annustamine on keeruline. Lisaks on selle aruande kohaselt võimatu kontrollida oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti vananemisastet enne selle ringlussevõttu. 16. jaanuari 2018. aasta aruandes rõhutatakse nende elementide negatiivset mõju ringlussevõetud plasti hinnale ja jõutakse järeldusele, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei sobi ringlussevõtuks.

- 224 Ka oxo deklaratsioonis on märgitud, et praegune tehnoloogia ei võimalda eraldada oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti tavalisest plastist ning raske on hinnata nii vananemise astet, millesse see on juba jõudnud, kui ka stabiliseerivate ühendite kogust, mis on vajalik ringlussevõetud plasti lagunemise vältimiseks. Nimetatud deklaratsioonis on sellest järeldatud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti ei saa suures ulatuses ringlusse võtta.
- 225 Samuti on Loughborough' ülikooli uuringus märgitud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti ei saa ringlusse võtta, kuna ringlussevõetud materjalis on oksüdeerumist soodustavaid lisaaineid, mis kiirendavad selle lagunemist. Stabiliseerivate ühendite lisamine on delikaatne, kuna valitseb ebakindlus vajaliku stabilisaatorite koguse ja juba saavutatud oksüdeerumisastme suhtes.
- 226 Eespool punktides 219–225 nähtub, et direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal oli kolmel asjasse puutuval institutsioonil täieulatuslik teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast avaldab negatiivset mõju tavaplastiku ringlussevõtule, ning et nad võisid ilmselget hindamisviga tegemata pidada niisugust riski tõendatuks.
- 227 Seda järeldust ei sea kahtluse alla hagejate argument, et nimetatud institutsioonid ei võtnud arvesse järgmisi dokumente: esiteks Austria labori TCKT 17. märtsi 2016. aasta aruanne „Effect of mechanical recycling on the properties of films containing oxo-biodegradable additive“ („Mehaanilise ringlussevõtu mõju oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavate kilede omadustele“) (edaspidi „TCKT labori 2016. aasta märtsi aruanne“); teiseks sama labori 27. juuli 2016. aasta teine aruanne „Weathering study on LDPE (with and without d2w/oxobiodegradable additive)“ („LDPE mõjutamise uuring (d2w/oksüdantide toimel biolagunemist soodustavat lisaainet lisades ja lisamata)“ (edaspidi „TCKT labori 2016. aasta juuli aruanne“); kolmandaks Lõuna-Aafrika Vabariigi Roedigeri labori 21. mai 2012. aasta aruanne „Recycling report on d2w oxo-biodegradable plastics“ („Aruanne oksüdantide toimel lagunevate d2w plastide ringlussevõtu kohta“) (edaspidi „Roedigeri labori aruanne“); neljandaks Samper, M. D., jt 2018. aasta uuring „Interference of Biodegradable Plastics in the Polypropylene Recycling Process“ („Biolaguneva plasti mõju polüpropüleeni ringlussevõtu protsessis“) (edaspidi „Samperi uuring“) ja viiendaks Symphony Environmental vanemteaduri hinnangu punktid 48–52.
- 228 On tõsi, et TCKT labori 2016. aasta märtsi aruandest nähtub, et d2w lähtesegu sisaldavast plastist saadud ringlussevõetud materjali võib kasutada lühikese elueaga toodete puhul, nagu prügikotid või poekotid. Lisaks nähtub TCKT labori 2016. aasta juuli aruandest – mille eesmärk on uurida, kas oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavaid plastist kotte saab ringlusse võtta, et teha nendest pikaajaliseks kasutamiseks mõeldud plasttooteid –, et kui ringlussevõetud materjalis oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plastiku leidumine võib tuua kaasa negatiivseid tagajärgi, näiteks suurendada pinnal leiduvate pragude hulka, siis ei teki selliseid negatiivseid tagajärgi, kui lisatakse stabiliseerivat ühendit. Roedigeri labori aruandes on samuti märgitud, et d2w lähtesegu sisaldava plasti esinemine ei avalda ringlussevõetud materjalile märkimisväärset negatiivset mõju.
- 229 Siiski on nii TCKT labori 2016. aasta märtsi aruannet kui ka Roedigeri labori aruannet mainitud Eunomia uuringus. Nagu on aga märgitud eespool punktis 132, olid need dokumendid direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadavad. Seega ei saa neile institutsioonidele ette heita, et nad ei võtnud neid kahte aruannet arvesse.

- 230 Lisaks nähtub Eunomia uuringust, et nii TCKT labori 2016. aasta märtsi aruande kui ka Roedigeri laboratooriumi aruande tellis oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti tootev tööstus. Lisaks nähtub TCKT labori 2016. aasta juuli aruandest, et see koostati hagejate palvel. Seega saab vastavalt eespool punktides 147 ja 149 viidatud kohtupraktikale neile kolmele aruandele, eelkõige TCKT labori 2016. aasta juuli aruandele omistada vaid vähese tõendusjõu.
- 231 Lõpuks viitab Eunomia uuring vastuolule Roedigeri labori aruandes kajastatud tulemustes, ilma et see aruanne seda vastuolu selgitaks. Selles uuringus on samuti märgitud, et raske on omistada kaalu TCKT labori 2016. aasta märtsi aruande järeldustele, sest puudub selgus eelkõige erinevate proovide arengu osas, millest igaüks sisaldab oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti eri protsendimäära jagu.
- 232 Samperi uuringu kohta tuleb sarnaselt komisjoniga märkida, et see ei puuduta oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti ringlussevõttu, vaid biolagunevate polümeeride ringlussevõttu. Asjaolust, et seda tüüpi plasti turulelaskmine, mida käsitleti Samperi uuringus, ei olnud keelatud, ehkki see sobib ringlussevõtuks halvasti, ei saa järeldada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti turulelaskmist ei tohiks samuti keelata. Nimelt tuleneb eespool punktis 115 viidatud kohtupraktikast, et igast plastitüübist tuleneva riski olemasolu kindlakstegemine kuulub kolme asjaomase institutsiooni kaalutlusruumi.
- 233 Viimaseks, mis puudutab Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangut, siis on tõsi, et selle punktides 48–52, millele on viidatud repliigis, on muu hulgas märgitud, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti võib ringlusse võtta samamoodi nagu tavaplasti ning selle ringlussevõtmiseks ei ole vaja nimetatud lisaainet sellest plastist eraldada. Siiski ei saa eespool punktis 179 esitatud põhjustel kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse Symphony Environmentali vanemteaduri hinnangu punkte 48–52.
- 234 Seega tuleneb eespool punktidest 219–233, et kolme asjaomase institutsiooni käsutuses oli võimalikult igakülgne teaduslik hinnang riski kohta, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast avaldab kahjustab tavaplasti ringlussevõttu ning et nad ei teinud ilmset hindamisviga, kui nad leidsid, et selline risk on olemas.

4) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei too tõendatud keskkonnakasu

- 235 Mis puudutab direktiivi 2019/904 põhjenduses 15 esitatud väidet, et oksüdantide toimel lagunev plast ei too tõendatud keskkonnakasu, siis väidavad Euroopa Parlament ja komisjon, et nad tuginevad vastavalt komisjoni 16. jaanuari 2018. aasta teatisele Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regionide Komiteele „Euroopa strateegia plasti kohta ringmajanduses“ (COM(2018) 28 final) ja De Wilde uuringule.
- 236 De Wilde uuringus, mille eesmärk on hinnata muu hulgas oksüdantide toimel laguneva plasti eeliseid ja puudusi võrreldes nn biolaguneva plasti eeliste ja puudustega, on aga piirdutud järeldusega, et esimesena nimetatud plast ei ole biolagunev, toomata esile tõendatud eeliseid. Eelkõige on eelmises punktis mainitud komisjoni teatise leheküljel 17 märgitud, et „on leitud, et teatavatel alternatiivsetel materjalidel, millel on väidetavalt biolagunemisomadused, nt oksüdantide toimel lagunev plast, ei ole tegelikult ühtegi tõendatud keskkonnaelist tavaplasti ees, ehkki samas põhjustab muret nende kiire lagunemine mikroplastiks“. Pealegi ei nähtu eespool punktides 124–234 nimetatud teaduslikest hinnangutest, mis käsitlevad oksüdantide toimel laguneva plasti biolagunemist, kompostimist ja ringlussevõttu, et seda tüüpi plast tooks ühes neist aspektidest tõendatud kasu.

- 237 Hagejad väidavad siiski esiteks, et nimetatud institutsioonid oleksid pidanud arvesse võtma parlamendi kalanduskomisjoni arvamust direktiivi ettepaneku kohta, milles soovitati biolagunev plast selgelt määratleda.
- 238 Teiseks peavad hagejad eriti veenvaks asjaolu, et oma vastavalt 3. ja 11. oktoobri 2018. aasta arvamuses direktiivi ettepaneku kohta tegid Euroopa Parlamendi põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon ettepaneku keelata oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turulelaskmine, esitamata selle kohta siiski ühtegi põhjendust.
- 239 Parlamendi kodukorra (ELT 2019, L 302, lk 1) artikli 59 lõike 1 kohaselt võetakse parlamendi seisukoht ELTL artikli 294 lõike 3 tähenduses aga hääletuse teel täiskogu istungjärgul, mitte mõne parlamendikomisjoni arvamuse alusel. Seega ei ole oluline, et mõnel komisjonil, näiteks kalanduskomisjonil, on täiskogu istungjärgul vastu võetud arvamusest erinev arvamus. Seda enam ei ole oluline, et mõni komisjon, nagu põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon ning keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon, ei õigusta oma arvamust. Järelikult ei saa parlamendile, veel vähem nõukogule ja komisjonile ette heita, et nad ei võtnud selliseid arvamusi arvesse.
- 240 Eespool punktidest 235–239 tuleneb, et kolme asjaomase institutsiooni käsutuses oli võimalikult igakülgne teaduslik hinnang oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti võimaliku keskkonnakasu kohta ning nad võisid ilmset hindamisviga tegemata järeldada, et tõendatud keskkonnakasu puudub.
- 241 Järelikult olid nende institutsioonide käsutuses võimalikult igakülgne teaduslik hinnang direktiivi 2019/904 põhjenduses 15 nimetatud riskide kohta, see tähendab, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldav plast ei biolagune nõuetekohaselt, ei ole kompostitav, kahjustab tavaplasti ringlussevõttu ja ei too tõendatud keskkonnakasu. Nimetatud institutsioonid võisid seega ilmset hindamisviga tegemata pidada nende riskide olemasolu selgeks.

5) Repliigile lisatud loetelu, mis sisaldab kõiki dokumente, mille kolm asjaomast institutsiooni väidetavalt arvesse võtmata jätsid

- 242 Viimaseks tuleb täpsustada, et hagejad esitasid repliigi lisa loetelu, mis sisaldab kõiki dokumente, mille kolm asjaomast institutsiooni hagejate sõnul arvesse võtmata jätsid (edaspidi „repliigile lisatud loetelu“).
- 243 Suuremat osa selles loetelus sisalduvatest dokumentidest on juba eespool analüüsitud.
- 244 Nende hulgas, mida ei analüüsitud, on dokumente, mis on direktiivi 2019/904 vastuvõtmisest hilisemad, nimelt: esiteks Ühendkuningriigi standard PAS 9017:2020, mis pärineb 2020. aasta oktoobrist; teiseks internetis 21. detsembril 2019 avaldatud uuring Babetto, A. S., Antunes, M. C., Bettini, S. H. P., ja Bonse, B. C., „A Recycling-Focused Assessment of the Oxidative Thermomechanical Degradation of HDPE Melt Containing Pro-oxidant“ („Oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava HDPE-sulami oksüdatiivse termomehaanilise lagunemise hindamine ringlussevõtu eesmärgil“); kolmandaks 2020. aasta detsembris avaldatud uuring Saikrishnan, S., Jubinville, D., Tzoganakis, C., ja Mekonnen, T. H., „Thermo-mechanical degradation of polypropylene (PP) and low-density polyethylene (LDPE) blends exposed to simulated recycling“ („Polüpropüleen (PP) ja madala tihedusega polüetüleen (LDPE) segude termomehaaniline lagunemine simuleeritud ringlussevõtu korral“), ning neljandaks

24. oktoobril 2020 avaldatud uuring Åkesson, D., Kuzhanthaivelu, G., ja Bohlén, M., „Effect of a Small Amount of Thermoplastic Starch Blend on the Mechanical Recycling of Conventional Plastics“ („Väikese koguse termoplastilise tärklise segu mõju tavaplastide mehaanilisele ringlussevõtule“). Seega ei saa vastavalt eespool punktis 154 viidatud kohtupraktikale kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud neid nelja dokumenti arvesse.
- 245 Ühte repliigile lisatud loetelus sisalduvat dokumenti on mainitud Eunomia uuringus, millega kolm asjaomast institutsiooni said direktiivi 2019/904 koostamise ja vastuvõtmise ajal tutvuda. Seega võtsid nad neid arvesse. Tegemist on 2012. aasta märtsi uuringuga: Jakubowicz, I., ja Enebro, J., „Effects of Reprocessing of Oxobiodegradable and Non-degradable Polyethylene on the Durability of Recycled Materials“ („Oksüdantide toimel laguneva polüetüleen ja mittelaguneva polüetüleen ümbertöötlemise mõju ringlussevõetud materjalide vastupidavusele“).
- 246 Veel ühele dokumendile, mis sisaldub repliigile lisatud loetelus, nimelt hagiavalduse lisale A.27 –, mis hõlmab kirju, mille teadlased on kemikaaliametile saatnud seoses oksüdantide toimel laguneva plastiga –, on hagiavalduses vaid üldiselt viidatud. Nimelt piirdub hageja märkusega, et need kirjad saadeti vastuseks seda tüüpi plasti puudutavale kemikaaliameti algatatud üldsusega konsulteerimisele ning nende autorid on selle keelustamisele vastu. Vastavalt eespool punktis 163 viidatud kohtupraktikale ei ole aga Üldkohtu ülesanne tuvastada lisas A.27 – mis sisaldab 100 lehekülge ja rohkem kui 30 kirja – olevate kirjade hulgast, millised neist on asjakohased, usaldusväärsed ja dokumentaalselt tõendatud, ega kindlaks teha, milliseid hagejate argumente need toetavad. Ka repliikides on piiratud üldise viitega sellele lisale. On siiski üks erand, mis puudutab Dr R. Rose'i 3. mai 2018. aasta kirja. Sellele on hagiavalduses ja repliigis eraldi viidatud. Sellele on siiski viidatud neljanda õigusvastasuse väite põhjendamiseks ja seda analüüsitakse seega selle väite raames.
- 247 Lõpuks ei ole ühele repliigile lisatud loetelus sisalduvatest dokumentidest hagiavalduses ega repliigis ühtegi viidet. Tegemist on 2012. aasta novembri uuringuga: Jin, H., Gonzalez-Gutierrez, J., Oblak, P., Zupančič, B., ja Emri, I., „The effect of extensive mechanical recycling on the properties of low-density polyethylene“ („Laiaulatusliku mehaanilise ringlussevõtu mõju madala tihedusega polüetüleen omadustele“). Sellele uuringule viitab üksnes Symphony Environmental vanemteaduri hinnang, mis on lisatud repliigile. Eespool punktis 163 viidatud kohtupraktika puudutab aga ka repliiki (11. juuli 2018. aasta kohtuotsus *Europa Terra Nostra vs. parlament*, T-13/17, ei avaldata, EU:T:2018:428, punkt 86). Seega ei saa Üldkohus seda uuringut arvesse võtta.
- 248 Järelikult ei saa kolmele asjaomasele institutsioonile ette heita, et nad ei võtnud arvesse repliigile lisatud loetelus sisalduvaid dokumente.
- 249 Seega tuleb järeldada, et nagu on märgitud eespool punktis 241, väidavad hagejad ekslikult, et kolm asjaomast institutsiooni tegid ilmse hindamisvea, kui nad esiteks kehtestasid keelu viia turule oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooteid, kuigi neil ei olnud võimalikult igakülgset teaduslikku hinnangut seda tüüpi plastiga kaasnevate riskide kohta, ja kui nad teiseks pidasid nende riskide olemasolu tõendatuks.
- 250 Kuna liidu seadusandja ELTL artiklist 191 tulenev pädevus on eespool punktis 115 viidatud kohtupraktika kohaselt ilmselge hindamisvea kontrolli ese, siis tuleb järeldada, et asjaomased kolm institutsiooni ei ole seda sätet rikkunud.

251 Kuivõrd ELTL artiklit 191 ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.

252 Seega tuleb kolmanda õigusvastasuse väite esimene osa tagasi lükata osas, milles see puudutab ELTL artikli 191 piisavalt selget rikkumist ja ilmselgeid hindamisvigu.

b) ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtte piisavalt selge rikkumine

253 Kolmanda õigusvastasuse väite teises ja kolmandas osas ning osaliselt esimeses osas väidavad hagejad, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld lasta turule oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid on vastuolus ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõttega.

254 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et proportsionaalsuse põhimõtte nõuab, et liidu institutsioonide aktid oleksid asjaomaste õigusnormidega taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende eesmärkide saavutamiseks vajalik, ning juhul, kui on võimalik valida mitme sobiva meetme vahel, tuleb rakendada kõige vähem koormavat meetet, ning tekitatud ebamugavused ei tohi olla seatud eesmärke arvestades ülemäära suured (13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-128/17, EU:C:2019:194, punkt 94).

255 Mis puutub selle põhimõtte järgimise kohtulikku kontrolli, siis on sellises arenevas ja keerulises tehnilises valdkonnas liidu seadusandjal võetavate meetmete laadi ja ulatuse kindlaksmääramisel ulatuslik kaalutusõigus, seda eeskätt äärmiselt keeruliste teaduslike ja tehniliste faktiliste asjaolude puhul, ning liidu kohtu kontroll peab piirduma hinnanguga sellele, kas esinevad ilmsed kaalutusvead või võimu kuritarvitamine või kas liidu seadusandja on oma kaalutusõiguse piire ilmselgelt ületanud. Niisuguses kontekstis ei saa liidu kohus asendada oma hinnanguga teaduslikele ja tehnilistele asjaoludele tuginevat hinnangut, mille on andnud liidu seadusandja, kellele on aluslepinguga see ülesandeks tehtud (13. märtsi 2019. aasta kohtuotsus Poola vs. parlament ja nõukogu, C-128/17, EU:C:2019:194, punkt 95).

256 Neid kaalutlusi arvestades tuleb analüüsida, kas hagejad väidavad oma kolmanda õigusvastasuse väite teises osas õigesti, et kuna direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld on kohaldatav oksüdantide toimel biolagunevale plastile, ei ole see nimetatud direktiivi eesmärgi saavutamiseks sobiv, ning seejärel, kas see keeld, nagu nad väidavad sama väite kolmandas osas, ületab selle eesmärgi saavutamiseks vajaliku piiri.

257 Mis puudutab kolmanda väite esimest osa, siis tuleb meelde tuletada, et see tugineb osaliselt sellele, et kõnealune keeld on ebaproportsionaalne pelgalt seetõttu, et ei ole antud teaduslikku hinnangut oksüdantide toimel lagunevast plastist keskkonnale ja inimeste tervisele tulenevate riskide kohta. Tuleb aga tõdeda, et hagejad väidavad sisuliselt, et kuna selliste ohtude olemasolu ei ole tõendatud, ei saa see keeld olla sobiv nende eest kaitsmiseks. Seega langeb esimene väiteosa osas, milles see tuleneb sellest argumendist, kokku teise väiteosaga ja seda analüüsitakse koos teise osaga.

1) Teine väiteosa, mille kohaselt ei ole direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld osas, milles seda kohaldatakse oksüdantide toimel biolagunevale plastile, sobiv selle direktiivi eesmärgi saavutamiseks, ning esimene väiteosa niivõrd, kuivõrd see tugineb samale argumendile

- 258 Eespool punktide 124–249 tuleneb, et kolm asjaomast institutsiooni ei teinud ilmselget hindamisviga, kui nad leidsid, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldavast plastist lähtuvad riskid keskkonnale ja inimeste tervisele, kuna see ei ole nõuetekohaselt biolagunev, ei ole kompostitav, kahjustab tavaplasti ringlussevõttu ega too kaasa tõendatud keskkonnakasu.
- 259 Seega tuleb vastavalt eespool punktis 255 viidatud kohtupraktikale meedet, mis keelab viia turule oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldavast plastist valmistatud tooteid, pidada direktiivi 2019/904 põhjenduses 36 ja artiklis 1 sätestatud keskkonna ja inimeste tervise kaitse eesmärgi saavutamiseks sobivaks.

2) Kolmas väiteosa, mille kohaselt ületab direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld osas, milles seda kohaldatakse oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes, selle direktiiviga taotletava eesmärgi saavutamiseks vajaliku piire

- 260 Kolmanda õigusvastasuse väite kolmandas osas väidavad hagejad, et kuna direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud meede on kohaldatav oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes, läheb see meede kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuse direktiiviga taotletava keskkonna ja inimeste tervise kaitse eesmärgi saavutamiseks.
- 261 Esimesena väidavad hagejad, et on olemas muid, vähem piiravaid meetmeid kui pelk turulelaskmise keeld, nimelt: esiteks jätta oksüdantide toimel biolagunev plast välja „oksüdantide toimel laguneva plasti“ määratlusest selle direktiivi artikli 3 punktis 3 ja sellest tulenevalt ka direktiivi artikli 5 kohaldamisalast; teiseks kehtestada oksüdantide toimel biolaguneva plasti suhtes kohustus teha katseid vastavalt USA standardile ASTM D 6954 või muudele sarnastele standarditele; kolmandaks nõuda, et oksüdantide toimel biolagunev plast sisaldaks märget, mis võimaldaks automaatset sorteerimist enne ringlussevõttu; neljandaks lisada seda liiki plast direktiivi 2019/904 artiklite 4, 7, 8 ja/või 10 kohaldamisalasse, või viiendaks nõuda märgistust, mis väldib mis tahes segiajamise tõenäosust tarbijate poolt.
- 262 Ükski hagejate välja pakutud viiest meetmest ei võimalda siiski saavutada direktiiviga 2019/904 taotletavat eesmärki.
- 263 Esiteks, mis puudutab hagejate ettepanekut jätta oksüdantide toimel biolagunev plast välja direktiivi 2019/904 artikli 3 punktis 3 sisalduvast mõistest „oksüdantide toimel lagunev plast“, siis käesoleva väite esimese osa analüüsimisel on juba tuvastatud, et kolm asjaomast institutsiooni ei teinud ilmselget hindamisviga, kui nad leidsid, et oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldav plast ei biolagune mõistliku aja jooksul nõuetekohaselt ning seetõttu ei ole vaja teha vahet oksüdantide toimel laguneva plasti ja oksüdantide toimel biolaguneva plasti vahel. Seega tähendaks oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti väljajätmine „oksüdantide toimel laguneva plasti“ määratlusest direktiivi 2019/904 artikli 3 punktis 3, et selle direktiivi artiklis 5 ette nähtud keelu kohaldamisala piiratakse direktiivi lisa B osas loetletud ühekordselt kasutatavate plasttoodetega, mis läheks vastuollu selle artikli sõnastuse endaga.
- 264 Teiseks, mis puudutab hagejate ettepanekut näha oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldava plasti suhtes ette katsed kooskõlas Ameerika standardiga ASTM D 6954 või muude sarnaste standarditega, siis on eespool punktis 197 juba tõdetud, et kuna liidu tasandil ei ole ühtset

standardit, mis võimaldaks hinnata selle plasti biolagunemist, vaid üksnes riigisisesed standardid, siis ei ületanud kolm asjaomast institutsiooni oma kaalutlusõiguse piire, kui nad ei tuginenud standardile ASTM D 6954 või muudele sarnastele standarditele.

- 265 Kolmandaks, mis puudutab hagejate ettepanekut nõuda, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast sisaldaks märget, mis muudab selle automaatse sortimismasina abil identifitseeritavaks, et see eraldataks tavaplastist ja seda ei võetaks koos viimati nimetatuga ringlusse, siis nähtub Eunomia uuringust, et praegune tehnoloogia ei võimalda oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti automaatset sorteerimist, ja 16. jaanuari 2018. aasta aruandest, et „[p]raegu kättesaadav tehnoloogia ei võimalda taastöötajatel identifitseerida ja eraldada oksüdantide toimel lagunevat plasti“.
- 266 Komisjon rõhutab sellega seoses, et traditsiooniliselt kasutatavad automaatse eraldamise meetodid, nagu infrapunalähispektroskoopia, ei võimalda tuvastada oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti, ning seetõttu tuleks selleks välja arendada uued automaatsorteerimismasinaid, kuid see ei ole ringlussevõttutööstuse jaoks majanduslikult tasuv valik. Ent hagejad piirduvad kinnitusega, et uute automaatsortimismasinade väljatöötamine on majanduslikult tasuv, esitamata selle väite toetuseks ühtegi tõendit ega tõendamata, et nende väljapakutud märget on tõepoolest võimalik kasutusse võtta.
- 267 Neljandaks teevad hagejad ettepaneku lisada oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast direktiivi 2019/904 artiklite 4, 7, 8 ja/või 10 kohaldamisalasse, mis võimaldavad liikmesriikidel võtta järgmisi meetmeid: tarbimise vähendamise meetmed (artikkel 4); meetmed, mis näevad ette niisuguse märgistuse paigaldamise, mis teavitab tarbijaid ühelt poolt toote jaoks sobivatest jäätmekäitlemisvõimalustest või jäätmekõrvaldamisviisidest, mida tuleb asjaomase toote puhul jäätmehierarhia kohaselt vältida; ning plasti olemasolust tootes ja sellest tulenevast tootega seotud prügistamisest või toote muust sobimatust jäätmekõrvaldamisviisist tulenev negatiivne keskkonnamõju (artikkel 7); meetmed, millega nähakse ette laiendatud tootjavastutuse süsteemide loomine selliste plasttoodete turulelaskmiseks, mis sisaldavad oksüdeerumist soodustavat lisaainet (artikkel 8); teadlikkuse suurendamise meetmed tarbijate teavitamiseks ja vastutustundlike tarbimisharjumuste edendamiseks (artikkel 10).
- 268 Võttes siiski arvesse eespool punktis 255 meenutatud ulatuslikku kaalutlusõigust, mis liidu seadusandjal on võetavate meetmete olemuse ja ulatuse kindlaksmääramisel, ei saa asuda seisukohale, et kolm asjaomast institutsiooni on ületanud sellise kaalutlusõiguse piire, leides – mis puudutab oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist toodetega kaasnevat riski, eelkõige riski, et need ei biolagune nõuetekohaselt –, et oleks tulnud keelata nende turulelaskmine, selle asemel, et kohaldada mõnda direktiivi 2019/904 artiklites 4, 7, 8 ja/või 10 nimetatud meetet, mis pealegi võivad liikmesriigiti erineda.
- 269 Viiendaks, mis puudutab hagejate ettepanekut kehtestada kohustus märgistada oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooted, mis hoiab ära tarbijatepoolse segiajamise tõenäosuse, siis see lisandub nende ettepanekule kohaldada nende toodete suhtes direktiivi 2019/904 artiklites 7 või 10 ette nähtud meetmeid. Seega tuleb see eespool punktis 268 nimetatud põhjustel tagasi lükata.
- 270 Teisena väidavad hagejad, et selle asemel, et lihtsalt keelata oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turulelaskmine, oleksid kolm asjaomast institutsiooni pidanud ette nägema üleminekuperioodi, nagu kemikaaliamet tegi tahtlikult lisatud mikroplasti käsitleva piirangu ettepanekus.

- 271 Selliste väidetega ei saa nõustuda.
- 272 On tõsi, et hagejate esitatud kemikaaliameti 2020. aasta septembri teatises „Ettepanek piirangute kehtestamise kohta tahtlikult lisatud mikroplastile – küsimused ja vastused“ on märgitud, et amet pakkus välja REACH-määruse kohase piirangu, milles ta soovib keelata kosmeetikatoodetes kasutatava mikroplastil turulelaskmise, kuid näeb ette üleminekuperioodi, mis kestab neli kuni kaheksa aastat.
- 273 Tuleb siiski rõhutada, et 5. juunil 2019 vastu võetud direktiivi 2019/904 artikli 5 ülevõtmise tähtaeg möödub selle direktiivi artikli 17 lõike 1 kohaselt 3. juulil 2021 ja seda tähtaega võib pidada praktikas samaväärseks kaheaastase üleminekuperioodiga, mis kaasneks oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turulelaskmise keeluga. Lisaks ei kohaldata kemikaaliameti soovitatud üleminekuperioode kosmeetikatoodetele tahtlikult lisatud mikroplastil puhul kõigil juhtumitel. Nii ei kohaldata neid mikrokuule sisaldavate kosmeetikatoodete suhtes, sest neid on lihtne asendada looduslike ainetega, nagu purustatud mandlid, kookos või oliiviseemned. Lõpuks, nagu väidab komisjon, tuleb oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti mittekeerukaid kasutusviise arvestades asuda seisukohale, et kolm asjaomast institutsiooni ei ületanud oma kaalutusõiguse piire, kui nad leidsid, et seda tüüpi plastist valmistatud tooted tuleb keelata ilma üleminekuperioodi ette nägemata.
- 274 Järelikult ei saa hagejad tugineda kemikaaliameti soovitatud üleminekuperioodidele, mis puudutab tahtlikult lisatud mikroplastil, et väita, et pelk oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete keeld, millega ei kaasne üleminekuperioodi, on ebaproportsionaalne.
- 275 Kolmandana väidavad hagejad, et ebamugavused, mis on tingitud keelust lasta turule oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooteid, on taotletavate eesmärkidega võrreldes ebaproportsionaalsed, kuna kolm asjaomast institutsiooni ei hinnanud selle keelu sotsiaalset ja majanduslikku mõju.
- 276 Ent inimeste tervise kaitse on majanduslikest kaalutlustest kaalukam ja keskkonnakaitse on üks liidu põhieesmärke. Selliste eesmärkide olulisus õigustab teatud ettevõtjatele põhjustatavaid negatiivseid majanduslikke tagajärgi, isegi kui need on märkimisväärsed (12. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Xeda International vs. komisjon, T-269/11, ei avaldata, EU:T:2014:1069, punkt 138).
- 277 Lisaks piirduvad hagejad kinnitusega, et kolm asjaomast institutsiooni ei hinnanud direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu sotsiaalset ja majanduslikku mõju. Hagejad ei selgita, milles seisneb väidetav sotsiaalne ja majanduslik koormus, vaid viitavad lihtsalt ilma seda argumenti põhjendamata takistustele, mis on seatud tõhusama oksüdantide toimel biolagunemise tehnoloogia arendamisele.
- 278 Seega tuleb järeldada, et keeld lasta turule oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooteid ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik direktiiviga 2019/904 taotletava keskkonna ja inimeste tervise kaitse eesmärgi saavutamiseks.
- 279 Seega tuleneb eespool punktidest 259 ja 278, et see keeld ei riku ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtet.

- 280 Kuivõrd seda põhimõtet ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.
- 281 Seega tuleb kolmanda õigusvastasuse väite teine ja kolmas osa ning selle esimene osa tagasi lükata osas, milles need puudutavad ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtte piisavalt selget rikkumist.
- 282 Järelikult tuleb kolmas väide tervikuna tagasi lükata.

4. Neljas õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet

- 283 Neljandas õigusvastasuse väites leiavad hagejad, et kolm asjaomast institutsiooni rikkusid võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, keelates ühelt poolt oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turulelaskmise, kuid mitte tavaplastist valmistatud toodete turulelaskmist, välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet, ning teiselt poolt keelates turule lasta tooteid, mis on valmistatud oksüdantide toimel biolagunevast plastist, kuid mitte tooteid, mis on valmistatud „kompostitavatena“ turustatavast plastist.
- 284 Mis puudutab täpsemalt oksüdantide toimel biolagunevast plastist valmistatud toodete ja tavaplastist valmistatud toodete – välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet – erinevat kohtlemist, siis väidavad hagejad, et ei ole tõendatud, et oksüdantide toimel biolagunev plast kahjustaks keskkonda rohkem kui oksüdantide toimel lagunev plast või tavaplast. Oksüdantide toimel biolagunev plast ei fragmenteeru mikroplastiks ja biolaguneb tavaplastist kiiremini. Samuti ei ladestu see tavaplastist suurema tõenäosusega looduses. See sobiks ringlussevõtuks samamoodi nagu tavaplast. Mis puudutab veel oksüdantide toimel biolagunevast plastist valmistatud toodete ja tavaplastist valmistatud toodete – välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet – erinevat kohtlemist, siis väidavad hagejad samuti, et miski ei õigusta seda, et keelustatakse ainult üheksa tavaplastist valmistatud ühekordselt kasutatavat toodet, samas kui kõik oksüdantide toimel biolagunevast plastist valmistatud tooted on keelatud.
- 285 Teise võimalusena väidavad hagejad, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld moonutab konkurentsi eri tüüpi biolagunevate plastide vahel.
- 286 Parlament, nõukogu ja komisjon vaidlevad hagejate argumentidele vastu.
- 287 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisega tegemist vaid siis, kui sarnaseid olukordi koheldakse erinevalt või kui erinevaid olukordi koheldakse ühtemoodi, välja arvatud juhul, kui selline kohtlemine on objektiivselt põhjendatud (vt 5. detsembri 2013. aasta kohtuotsus *Solvay vs. komisjon*, C-455/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:796, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 288 Seda, kas mingid olukorrad on sarnased, hinnatakse kõigi neid iseloomustavate asjaolude seisukohast. Need asjaolud tuleb kindlaks teha ja neid hinnates tuleb arvestada eeskätt selle liidu akti eset ja eesmärki, mis asjaomase vahetegemise ette näeb. Lisaks tuleb arvesse võtta selle valdkonna põhimõtteid ja eesmärke, kuhu vastav õigusakt kuulub (16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus *Arcelor Atlantique et Lorraine jt*, C-127/07, EU:C:2008:728, punkt 26, ja 19. detsembri 2019. aasta kohtuotsus *HK vs. komisjon*, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, punkt 67).

- 289 Esiteks tuleb analüüsida, kas kolm asjaomast institutsiooni rikkusid võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, keelates viia turule oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid, kuid mitte tooteid, mis on valmistatud tavaplastist, välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet, ning teiseks seda, kas nad rikkusid nimetatud põhimõtet, kui nad keelasid turule lasta tooteid, mis on valmistatud oksüdantide toimel biolagunevast plastist, kuid mitte neid plastist valmistatud tooteid, mida turustatakse „kompostitavatena“.
- 290 Mis puudutab esimesena esimest kahest eespool punktis 289 mainitud rikkumisest, siis leiab Üldkohus, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud tooteid ei saa pidada tavaplastist valmistatud toodetega sarnases olukorras olevateks.
- 291 Nimelt tuleneb esiteks kolmanda õigusvastasuse väite analüüsist, et riskianalüüsi alusel, mis oli kolmele asjaomasele institutsioonile kättesaadav direktiivi 2019/904 väljatöötamise ja vastuvõtmise ajal, ei saa välistada, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast on vähemalt teatavates aspektides, eelkõige ringlussevõtu ja prügilas biolagunemise puhul, problemaatilisem kui tavaplast.
- 292 Sellega seoses nähtub eespool punktides 129 ja 131, et Eunomia uuringu ja 16. jaanuari 2018. aasta aruande kohaselt on oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast prügilas sünkronis biolagunemise korral kasvuhoonegaaside seisukohast veidi probleemsem kui tavaplast.
- 293 Lisaks, nagu on märgitud eespool punktis 234, ei saa oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavat plasti koos tavaplastiga ringlusse võtta, ilma et see mõjutaks ringlussevõetud materjali kvaliteeti.
- 294 Viimaseks nähtub eespool punktides 127–131, et Eunomia uuringu ja 16. jaanuari 2018. aasta aruande kohaselt fragmenteerub oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast kiiremini kui tavaplast, kuid ei ole välistatud, et esimese kiirem fragmenteerumine toob kaasa selle suurema negatiivse keskkonnamõju nii vabas õhus kui ka merekeskkonnas, kuna see on koondunud lühemale ajavahemikule.
- 295 Mereprügi puhul rõhutab seda 16. jaanuari 2018. aasta aruande punkt 4.3, milles on märgitud, et „[k]una oksüdantide toimel biolaguneva plasti fragmenteerumine on üldiselt kiirem kui tavaplasti fragmenteerumine, kuhjub mikroplasti merekeskkonnas leidumisega seostatav kahjulik mõju lühemale ajavahemikule“. Niisugune mõju kuhjumine võib lõpuks olla halvem kui mõju jaotumine pikemale perioodile, sest sel juhul suureneb puudutatud isendite, liikide ja elupaikade osakaal ning igale isendile avalduv koormus“.
- 296 Seda rõhutatakse ka Eunomia uuringus seoses biolagunemisega vabas õhus. Uuringu kohaselt „on võimalik, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti lagunemine on palju lühem kui tavaplasti lagunemine. Siiski tuleb küsida, kas keskkonnamõju ei ole biolagunemise etapis veelgi olulisem, arvestades vastupidist stsenaariumi“.
- 297 Hagejad ei saa eespool punktides 291–294 tehtud järelduste ümberlõkkamiseks tugineda kirjale, mille Queen Mary University uuringu autor Dr R. Rose saatis kemikaaliametile 3. mail 2018. On tõsi, et selles kirjas märkis Dr R. Rose, et ta „on üllatunud, et liit teeb ettepaneku keelata toode, mis ei ole kindlasti halvem kui [madala tihedusega polüetüleen, see tähendab tavaplast] muutmata kujul, mis ei ole sama meetme ese“ ning „[s]ee meetmete kehtestamine üht tüüpi plasti vastu ei võimalda lahendada tüüpiliste süsivesinike kuhjumist“. Kõnealune kiri viitab siiski Queen Mary

University välja töötatud uue meetodi kasutamisele, mille kohta on eespool punktis 170 tõdetud, et selle osas ei valitse kaugeltki üksmeel ega olnud kindel, et see võimaldab saada tegelikult olukorras taasesitatavaid tulemusi.

- 298 Hagejad ei saa ka eespool punktides 291–294 esitatud järelduste ümberlökkamiseks tugineda Symphony Environmental vanemteaduri hinnangu punkti 19 alapunktile c ja punkti 47 alapunktile b. On tõsi, et ta kinnitab selles, et ühelt poolt on tavaplast fragmenteerunud mikroplastiks, mis püsib keskkonnas kümnete või sadade aastate jooksul, ja teiselt poolt ei pööra tarbijad, kes jäta mahajäetud plastprügi, sageli tähelepanu sellele, kas see prügi on biolagunev või mitte. Siiski tuleb meelde tuletada, et nagu on märgitud eespool punktis 179, saab sellel hinnangul olla vaid vähene tõendusjõud. See on nii seda enam, et ainus tõend, millele Symphony Environmental vanemteadur oma hinnangu toetuseks viitab, on Interteki labori aruanne, mille kohta on eespool punktis 182 tõdetud, et see koostati Symphony Environmental taotlusel.
- 299 Lõpuks, kuivõrd hagejad üritavad argumendina tugineda hagejate presidendi-peadirektori ütluste punktidele 25 ja 26, milles viimane rõhutab – viitamata siiski teadusuuringule –, et direktiiv 2019/904, mis keelab oksüdantide toimet biolaguneva plasti, kuid mitte tavaplasti ega kompostitavat plasti, on vastuoluline, samas kui just viimane ei biolagune vabas õhus nõuetekohaselt ega too kaasa tõendatud keskkonnakasu, siis piisab, kui märkida, et nagu on tõdetud eespool punktis 156, saab nendele ütlustele omistada vaid vähese tõendusjõu.
- 300 Teiseks nähtub direktiivi 2019/904 põhjendusest 36, et direktiivi eesmärk on muu hulgas hoida ära ja vähendada teatavate ühekordselt kasutatavate plasttoodete, oksüdantide toimet lagunevast plastist valmistatud toodete ning plasti sisaldavate kalapüügivahendite mõju keskkonnale ja inimeste tervisele. Direktiivi eesmärk ei ole seega hõlmata kõiki plasttooteid, millega võib kaasneda risk keskkonnale ja inimeste tervisele, vaid suunata jõupingutused sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse, nagu on märgitud direktiivi põhjenduses 7 seoses ühekordselt kasutatavate plasttoodetega. Direktiivi 2019/904 artikkel 1 kinnitab, et direktiivi eesmärk on muu hulgas hoida ära ja vähendada „teatavate“ plasttoodete mõju keskkonnale, eriti veekeskkonnale, ja inimeste tervisele.
- 301 Kolmanda õigusvastasuse väite analüüsi raames on tuvastatud, et kolm asjaomast institutsiooni ei teinud ilmset hindamisviga, kui nad leidsid, et oksüdantide toimet biolagunevast plastist valmistatud tooted mõjutavad keskkonda ja inimeste tervist.
- 302 Kuna eespool punktis 288 viidatud kohtupraktika kohaselt tuleb eri olukordade sarnasust hinnata kõnealuse vaheteo kehtestanud liidu õigusakti eseme ja eesmärgi seisukohast, ei saa asuda seisukohale, et oksüdantide toimet biolagunevast plastist valmistatud tooted, mille puhul direktiivi 2019/904 ese ja eesmärk on vältida ja vähendada mõju keskkonnale ja inimeste tervisele, on sarnases olukorras tavaplastist valmistatud toodetega.
- 303 Järelikult ei rikkunud kolm asjaomast institutsiooni võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, kui nad keelasid oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turulelaskmise, kuid mitte tavaplastist valmistatud toodete turulelaskmist, välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet.
- 304 Mis puudutab hagejate argumenti, et nimetatud institutsioonid rikkusid võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, kui nad keelasid „kõikide“ oksüdeerumist soodustavat lisainet sisaldavast plastist valmistatud toodete turulelaskmise, ent vaid üksnes „teatavate“ tavaplastist toodete turulelaskmise, siis sellega ei saa nõustuda. Nimelt nähtub direktiivi 2019/904 põhjendusest 36, et

selle direktiivi eesmärk on muu hulgas hoida ära ja vähendada „teatavate“ ühekordselt kasutatavate plasttoodete mõju keskkonnale ja inimeste tervisele, ning direktiivi põhjendusest 7 nähtub, et selleks, et suunata jõupingutused sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse, peaks käesolev direktiiv hõlmama üksnes selliseid ühekordselt kasutatavaid plasttooteid, mida leitakse liidu randadest kõige enam, nimelt neid, mis on loetletud direktiivi lisa B osas. Seega ei saa vastavalt eespool punktis 288 viidatud kohtupraktikale asuda seisukohale, et tavaplastist ühekordselt kasutatavad tooted, mida ei ole kantud direktiivile 2019/904 lisatud loetelusse, on sarnases olukorras oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodetega. Seega, keelates teiste, kuid mitte esimeste turulelaskmise, ei rikkunud kolm asjaomast institutsiooni võrdse kohtlemise üldpõhimõtet.

- 305 Lõpuks, osas, milles hagejate argumenti, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud turulelaskmise keeld toob kaasa konkurentsimoonutuse oksüdantide toimel laguneva eri tüüpi plasti vahel, tuleb mõista nii, et sellega väidetakse, et keelates mitte üksnes oksüdantide toimel lagunevast plastist tooted, vaid ka sellisest plastist tooted, mille hagejad kvalifitseerivad „oksüdantide toimel biolagunevateks“, rikkusid kolm asjaomast institutsiooni võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, ei saa selle argumendiga nõustuda. Nimelt on kolmanda õigusvastasuse väite analüüsimisel juba tuvastatud, et nimetatud institutsioonid ei teinud ilmselget hindamisviga, kui nad leidsid, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev ning oksüdantide toimel lagunevat plasti ei ole vaja eristada oksüdantide toimel biolagunevast plastist. Seega ei saa väita, et kuna institutsioonid kohtlesid oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud tooteid erinevalt neist toodetest, mille hagejad kvalifitseerivad „oksüdantide toimel biolagunevateks“, rikkusid need institutsioonid võrdse kohtlemise üldpõhimõtet.
- 306 Teisena, mis puudutab võrdse kohtlemise üldpõhimõtte rikkumist, mis tuleneb keelust lasta turule tooteid, mis on valmistatud oksüdantide toimel biolagunevast plastist, kuid mitte „kompostitavana“ turustatavast plastist valmistatud tooteid, siis leiab Üldkohus, et need kaks tootekategooriat ei ole sarnases olukorras.
- 307 Nimelt tuleneb kolmanda õigusvastasuse väite analüüsist, et kolm asjaomast institutsiooni ei teinud ilmset hindamisviga, kui nad leidsid, et on olemas risk, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav, mida – nagu on märgitud eespool punktis 216 – hagejad tunnistasid. Lõpuks, vastavalt eespool punktis 288 viidatud kohtupraktikale tuleb arvesse võtta asjaolu, et kuigi direktiivi 2019/904 ese ja eesmärk on hoida ära ja vähendada oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete mõju, ei kuulu „kompostitavana“ turustatavast plastist valmistatud tooted direktiivi eseme ja eesmärgi alla.
- 308 Eespool punktides 303, 306 ja 307 tuleneb, et kolm asjaomast institutsiooni ei rikkunud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet, kui nad keelasid selliste plastist valmistatud toodete turulelaskmise, mis sisaldavad oksüdeerumist soodustavat lisaainet, kuid mitte tavaplastist valmistatud toodete turulelaskmist, välja arvatud üheksa ühekordselt kasutatavat toodet, ega „kompostitavana“ turustatavast plastist valmistatud tooteid.
- 309 Kuivõrd seda põhimõtet ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.
- 310 Seetõttu tuleb neljas õigusvastasuse väide tagasi lükata.

5. Viies õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artikleid 16 ja 17 ning artikli 41 lõiget 1 ja ETLT artiklit 49

311 Viies õigusvastasuse väide jaguneb kaheks osaks. Esimeses väiteosas väidavad hagejad, et võttes vastu direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu, rikkusid kolm asjaomast institutsiooni nende harta artiklis 16 tagatud ettevõtlusvabadust, harta artiklis 17 tagatud õigust omandile ja ETLT artiklis 49 tagatud asutamisevabadust. Nimelt takistab kõnealune keeld neil lasta liidu turule tooteid, mis sisaldavad nende lähtesegu d2w. Teises väiteosas toovad hagejad esile, et selle keelu kehtestamisel rikuti nende õigust heale haldusele, mis on tagatud harta artiklis 41, kuna kolm asjaomast institutsiooni ei võtnud arvesse asjakohaseid tõendeid ega järginud korrakohaseid menetlusi.

312 Parlament, nõukogu ja komisjon vaidlevad hagejate argumentidele vastu.

a) Viienda väite esimene osa, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artikleid 16 ja 17 ning ETLT artiklit 49

313 Tuleb analüüsida, kas kolm asjaomast institutsiooni rikkusid piisavalt selgelt esiteks harta artiklit 16, teiseks selle artiklit 17 ja kolmandaks ETLT artiklit 49.

314 Üldkohtu hinnangul ei ole see nii.

315 Nimelt, mis esimesena puudutab ettevõtlusvabadust käsitleva harta artikli 16 rikkumist, siis tuleb märkida, et selle sättega tagatud kaitse hõlmab majandus- või äritegevuse vabadust, lepinguvabadust ja vaba konkurentsi (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran, C-124/20, EU:C:2021:1035, punkt 79). Lisaks hõlmab lepinguvabadus muu hulgas majanduspartneri vaba valikut ja vabadust määrata kindlaks teenuse hind (22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punkt 43).

316 Harta artiklis 16 sätestatud ettevõtlusvabadus ei ole siiski absoluutne õigus, vaid ühelt poolt tuleb sellega arvestada vastavalt selle ülesandele ühiskonnas ning teiselt poolt tuleb seda kaaluda võrreldes muude huvidega, mida liidu õiguskord kaitseb, ning teiste isikute õiguste ja vabadustega (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran, C-124/20, EU:C:2021:1035, punkt 80).

317 Arvestades harta artikli 16 – milles on ette nähtud, et ettevõtlusvabadust tunnustatakse liidu õiguse ning riigisiseste õigusaktide ja tavade kohaselt – sõnastust, mis eristub harta II jaotises tunnustatud muude põhivabaduste omast, kuid on samas sarnane harta IV jaotise teatud sätete sõnastusega, võib ettevõtlusvabaduse suhtes olla lubatud mitmesugune avaliku võimu sekkumine, millega võidakse üldistes huvides kehtestada piiranguid majandustegevusele (21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran, C-124/20, EU:C:2021:1035, punkt 81).

318 See asjaolu peegeldub aga eelkõige viisis, kuidas tuleb liidu õigusnorme ja riigisiseseid õigusakte ning tavaid hinnata proportsionaalsuse põhimõtte seisukohast vastavalt harta artikli 52 lõikele 1. Viimati nimetatud sätte kohaselt võib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult seadusega ning õiguste ja vabaduste olemust arvestades; samuti peab piirang kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega olema vajalik ja tõepoolest vastama liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või vajadusele kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi (22. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Sky Österreich, C-283/11, EU:C:2013:28, punktid 47 ja 48, ning 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsus Bank Melli Iran, C-124/20, EU:C:2021:1035, punktid 82 ja 83).

- 319 Käsitletaval juhul piirab direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld hagejate ettevõtlusvabaduse kasutamist. Esiteks turustavad hagejad selliseid plastist valmistatud tooteid, mis sisaldavad lähtesegu d2w, nagu prügikotid ja sügavkülmutuskotid, mida kõnealune keeld nüüd keelab neil teha. Teiseks võib nimetatud keeld mõjutada hagejate põhitegevust, nimelt lähtesegu d2w valmistamist ja turustamist. See põhitegevus on aga seotud oksüdantide toimel lagunevast plastist valmistatud toodete turulelaskmisega, mistõttu võib teise keelamine tuua esimesele kaasa majanduslikke tagajärgi ja mõjutada hagejate otsust seda jätkata (vt selle kohta analoogia alusel 10. märtsi 2020. aasta kohtuotsus IFSUA vs. komisjon, T-251/18, EU:T:2020:89, punktid 150 ja 151).
- 320 See piirang on aga ette nähtud seadusega, nimelt direktiiviga 2019/904. Lisaks ei mõjuta see hagejate ettevõtlusvabaduse põhiolemust, kuna keelatud on üksnes oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete liidu turule laskmine, mitte aga nende tootmine. Seega võivad hagejad jätkata selliste toodete tootmist, et viia need turule kolmandates riikides. Samuti võivad nad jätkata oma lähtesegu d2w valmistamist ja müüa seda klientidele, kes kasutavad seda selliste toodete valmistamisel, mida nad kasutavad kolmandate riikide turule viimiseks. Lõpuks, nagu on tuvastatud kolmanda õigusvastasuse väite analüüsimisel, on see piirang vajalik, proportsionaalne ja vastab liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvale eesmärgile, milleks on keskkonna ja inimeste tervise kaitse.
- 321 Mis teisena puudutab harta artiklit 17, siis on selle lõikes 1 sätestatud, et igaühel õigus vallata, kasutada, käsutada ja pärandada oma seaduslikul teel saadud omandit ning kellelki ei tohi tema omandit ära võtta muidu kui üldistes huvides ja seaduses ette nähtud juhtudel ja tingimustel ning õigeaegse ja õiglase hüvituse eest. Omandi kasutamist võib reguleerida seadusega niivõrd, kui võrd see on vajalik üldistes huvides.
- 322 Kohtupraktika järgi ei saa ükski ettevõtja siiski väita, et tal on omandiõigus turuosale, ja seda isegi siis, kui tal oli see enne vastavat turgu puudutava meetme võtmist, kuna turuosa pole midagi muud kui ajutine majanduslik positsioon, mis võib muutuda koos olukorra muutumisega. Samuti ei saa ettevõtja väita, et tal on omandatud õigus või isegi õiguspärane ootus, et säilib varasem olukord, mida võib muuta liidu institutsioonide poolt nende kaalutusõiguse raames vastu võetud otsustega (12. juuli 2005. aasta kohtuotsus Alliance for Natural Health jt, C-154/04 ja C-155/04, EU:C:2005:449, punkt 128).
- 323 Käesolevas asjas tuleneb eespool punktis 322 viidatud kohtupraktikast, et hagejad ei saa nõuda harta artikli 17 lõike 1 kaitset seoses oma õigusega viia liidu turule lähtesegu d2w (vt analoogia alusel 3. septembri 2015. aasta kohtuotsus Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. komisjon, C-398/13 P, EU:C:2015:535, punkt 60).
- 324 Mis puudutab hagejate argumenti, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld lasta turule lagunevast plastist valmistatud tooteid on vastuolus harta artikli 17 lõikega 2, mille kohaselt „[i]ntellektuaalomandit kaitstakse“, sest see vähendab märkimisväärselt neil lähtesegu d2w suhtes oleva intellektuaalomandiõiguse väärtust, siis sellega ei saa nõustuda. Kuigi hagejad täpsustasid, et kõnealune lähtesegu on kaitstud kaubamärgiõiguse ja selle tootmiseks vajaliku oskusteabega, ei ole nad selgitanud põhjuseid, mille tõttu nad leiavad, et neid õigusi rikutakse.
- 325 Igal juhul tuleb märkida, et harta artiklist 17 ega kohtupraktikast ei tulene, et intellektuaalomandi õiguste kaitse peaks olema tagatud absoluutselt (vt analoogia alusel 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, punkt 56). Mis tahes piirang harta artikli 17 lõike 2 osas peab olema kooskõlas harta artikli 52 lõikega 1. Ent käesoleval juhtumil on

hagejatel lähtesegu d2w suhtes väidetavalt oleva intellektuaalomandiõiguse kasutamise piirang ette nähtud seadusega. See ei kahjusta nimetatud õiguse põhiolemust, kuna keelatud ei ole oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldavast plastist valmistatud toodete tootmine ja nende müük kolmandate riikide turul ega ka sellise lisaaine tootmine ja turulelaskmine liidus. Nagu on tuvastatud kolmanda õigusvastasuse väite analüüsimisel, vastab selline piirang liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvale eesmärgile, milleks on keskkonna ja inimeste tervise kaitse, ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik.

- 326 Kolmandana, ELTL artikli 49 rikkumise kohta piisab, kui märkida, et hagejad ei ole esitanud põhjusi, miks oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldava plasti turulelaskmise keeld piirab nende asutamisevabadust.
- 327 Eespool punktides 313–326 tuleneb, et kolm asjaomast institutsiooni ei ole rikkunud ei harta artiklit 16 ega artiklit 17 ega ka ELTL artiklit 49.
- 328 Kuivõrd neid artikleid ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.
- 329 Seega tuleb viienda õigusvastasuse väite esimene osa tagasi lükata.

b) Viienda väite teine osa, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artiklis 41 sätestatud õigust heale haldusele

- 330 Viienda õigusvastasuse väite teises osas väidavad hagejad, et direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keelu vastuvõtmisel rikuti nende õigust heale haldusele, mis on tagatud harta artiklis 41. Nad väidavad, et kolm asjaomast institutsiooni ei võtnud arvesse asjakohaseid tõendeid ega järginud korra kohaseid menetlusi.
- 331 Selliste väidetega ei saa nõustuda.
- 332 Sellega seoses piisab, kui märkida, et kohtupraktika kohaselt ei puuduta harta artiklist 41 tulenev õigus heale haldusele niisuguse seadusandliku akti nagu direktiiv 2019/904 väljatöötamise protsessi (vt selle kohta 14. oktoobri 1999. aasta kohtuotsus *Atlanta vs. Euroopa Ühendus*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, punkt 37, ja 12. juuni 2015. aasta kohtuotsus *Health Food Manufacturers' Association jt vs. komisjon*, T-296/12, EU:T:2015:375, punkt 98).
- 333 Järelikult ei rikkunud kolm asjaomast institutsiooni harta artiklit 41.
- 334 Kuivõrd neid artikleid ei ole rikutud, ei ole vaja analüüsida, kas rikkumine on piisavalt selge, nagu nõuab liidu vastutuse tekkimise esimest tingimust käsitlev kohtupraktika, millele on viidatud eespool punktis 42.
- 335 Seega tuleb viienda õigusvastasuse väite teine osa ja seega kogu väide tervikuna tagasi lükata.
- 336 Kõigest eeltoodust tuleneb, et kõik viis õigusvastasuse väidet tuleb tagasi lükata ning hagejad ei ole tõendanud eraõiguslikele isikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt selget rikkumist.

337 Kuna liidu lepinguvälise vastutuse tekkimise tingimused on kumulatiivsed, nagu on märgitud eespool punktis 41, tuleb käesolev hagi sel alusel rahuldamata jätta, ilma et oleks vaja analüüsida tegeliku ja kindla kahju ning põhjusliku seose olemasolu tingimusi.

IV. Kohtukulud

338 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt parlamendi, nõukogu ja komisjoni nõuetele hagejate kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta kohtukulud Symphony Environmental Technologies plc ja Symphony Environmental Ltd kanda.

Van der Woude

Spielmann

Gálea

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 31. jaanuaril 2024 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

I. Vaidluse taust	2
II. Poolte nõuded	3
III. Õiguslik käsitus	4
A. Nõue jätta teatavad andmed üldsusele avaldamata	4
B. Sissejuhatav märkus	5
C. Vastuvõetavus	6
D. Sisulised küsimused	7
1. Esimene õigusvastasuse väide, mille kohaselt on rikutud REACH-määruse artikleid 68–73	8
2. Teine õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud institutsioonidevahelise kokkuleppe punkte 12 ja 14–16	12
3. Kolmas õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtet ja ELTL artiklit 191 ning tehtud ilmselgeid hindamisvigu	14
a) Esimene väiteosa osas, milles selle kohaselt on piisavalt selgelt rikutud ELTL artiklit 191	16
1) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole nõuetekohaselt biolagunev	17
2) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei ole kompostitav	29
3) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast kahjustab tavaplasti ringlussevõttu	31
4) Väide, et oksüdeerumist soodustavat lisaainet sisaldav plast ei too tõendatud keskkonnakasu	33
5) Repliigile lisatud loetelu, mis sisaldab kõiki dokumente, mille kolm asjaomast institutsiooni väidetavalt arvesse võtmata jätsid	34
b) ELL artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse üldpõhimõtte piisavalt selge rikkumine	36
1) Teine väiteosa, mille kohaselt ei ole direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld osas, milles seda kohaldatakse oksüdantide toimet biolagunevale plastile, sobiv selle direktiivi eesmärgi saavutamiseks, ning esimene väiteosa niivõrd, kui võrd see tugineb samale argumendile	37

2) Kolmas väiteosa, mille kohaselt ületab direktiivi 2019/904 artiklis 5 ette nähtud keeld osas, milles seda kohaldatakse oksüdantide toimet biolaguneva plasti suhtes, selle direktiiviga taotletava eesmärgi saavutamiseks vajaliku piire	37
4. Neljas õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud võrdse kohtlemise üldpõhimõtet	40
5. Viies õigusvastasuse väide, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artikleid 16 ja 17 ning artikli 41 lõiget 1 ja ELTL artiklit 49	44
a) Viienda väite esimene osa, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artikleid 16 ja 17 ning ELTL artiklit 49	44
b) Viienda väite teine osa, mille kohaselt on piisavalt selgelt rikutud harta artiklis 41 sätestatud õigust heale haldusele	46
IV. Kohtukulud	47